

montaurà

PRIMS
TORONA

NÚMERO 124
SEGON TRIMESTRE 2018

REVISTA DE MANCOR DE LA VALL

Í N D E X

	pàg.
Crònica	3
L'Ajuntament informa	13
Ara ha fet vint anys	16
Catalina Martí "Polleta"	17
Parròquia	23
De tot un poc	25
De tu a tu	30
Festa Pagesa	32
Amics tercera edat	35
Amunt i avall	36
Cloenda Curs de Memòria	40
Tallers per a dones	41
Escoleta Montaura.....	42
CEIP Montaura	46
Biblioteca Municipal	49
Racó infús	53
Racó de cuina	55
Esports. Montaura	56
Pot ser veritat	57
Imatges d'ahir	58
Per recordar	60

Coberta:

Concert de piano als jardins de Son Morro.

Fotografies:

Biel Pocoví, Magdalena Campaner,
Biel Fiol i Joana Maria Alba.

Edita:

Ajuntament de Mancor de la Vall
Plaça Ajuntament, 1 – 07312

Correu electrònic:

revistamontaura@gmail.com

Dipòsit Legal: PM 3-1988

Impremta GOYA

C/ Cristòfol Colom, 8a - 07360 - Lloseta
Tl. 971.51.41.42

*Els articles signats expressen únicament
l'opinió dels seus autors*

Editorial

Malgrat haver entrat la primavera, passarem les festes de Pasqua amb un temps irregular. Així i tot la romeria a Santa Llúcia, el dia 2 d'abril, es va poder celebrar sense inclemències considerables del temps.

Hem passat les festes patronals de Sant Joan Baptista, que són les primeres d'entre les festes de l'estiu que se celebren a Mallorca. Com sempre amb un programa molt exhaustiu i complet. Podem dir que els actes s'han estès al llarg de tot el mes de juny. La programació oferida per l'Ajuntament ha estat dividida en actes abans de les festes, del 9 al 14 de juny, i el que foren pròpiament les festes, des del dia del pregó, del 14 de juny fins al dia 24. A la crònica de la revista es recullen els actes celebrats acompanyant imatges fotogràfiques dels nostres reporters.

Es produïren dos fets que trasbalsaren la vida del poble durant les festes. Mentre es feia el pregó una cantaire de la coral dels Antics Blavets de Lluç va sofrir un infart. Tot va quedar paralitzat, no s'acabà el pregó ni tampoc es va fer el concert previst. Gràcies a l'actuació de la regidora Joana Maria Alba i del policia local Bonifaci Inarejos, la cantaire es va recuperar.

L'altre fet luctuós fou la mort per accident de Miquel Pol, membre del Club Ciclista Mancor de la Vall, quan entrenava amb un grup de companys pel camí de Lluç, preparant la cursa ciclista, prevista al programa de les festes. La cursa es va suspendre en senyal de dol. Volem fer arribar el nostre sentiment i suport a la família i als seus companys.

telèfons d'interès

Ajuntament	971 501 776	Farmàcia	971 501 037
Ambulàncies	971 204 111	Funerària	971 880 440
Ambulatori antic	971 502 804	Guàrdia Civil	971 501 450
Biblioteca	971 883 518	G. Civil tràfic - Inca	971 883 000
Bombers	971 500 080	G. Civil urgències	062
Bombers urgències	085	Hosp. Comarcal d'Inca	971 888 500
Santa Llúcia	971 501 877	Hosp. Son Espases	871 205 000
Centre de dia	971 870 961	Parroq. S. Joan Baptista	971 501 828
Centre Salut - Inca	971 502 634	Policia Local	687 526 362
Centre Sanitari	971 504 865	Poliesportiu Municipal	971 880 979
Cita Prèvia metge	902 079 079	Punt Informació Juvenil	971 883 518
Col·legi Públic Montaura	971 505 991	Radio taxi Inca	971 881 020
EPI Montaura	971 870 725	Urgències mèdiques	061

TELÈFON D'EMERGÈNCIA 112

CRÒNICA

ABRIL

Dia 1, festa de Pasqua. Processó de l'Encontre i missa solemne.

Dia 2 Celebrarem la Romeria a Santa Llúcia. Sortida de la processó amb la Mare de Déu de Pasqua i missa a la capella. Altra gent va optar per pujar per les dreceres o pel camí a diferent horari. Hi va haver jocs infantils a l'explanada on destacà el rocòdrom. La concurrència fou molt nombrosa.

Unes sis-centes quaranta persones s'apuntaren, distribuïdes en més de vint grups, per fer arròs.

L'ajuntament va posar la beguda i es va donar un obsequi a cada grup: un pedaç de cuina pintat a mà pels usuaris del Centre de Dia. Després de dinar hi va haver ballada per part de l'escola de ball mallorquí Joana Rotger i l'agrupació Festa Pagesa. La festa va seguir al poble ja que dos bars havien muntat un escenari. Va haver-hi música en directe o amb Dj. La bauxa acabà amb fosca.

Dia 5 es va iniciar el Taller d'Autoestima per a dones a la sala d'actes de l'ajuntament, per part de Rosa Mascaró, especialista en educació emocional. Formació oferida per Genèrica i organitzada pel grup de voluntariat. Va seguir els dies 10 i 12. *(Trobareu informació més concreta sobre el taller a un escrit de la revista).*

Dia 6, al teatre del Casal de Cultura, va tenir lloc l'obra de teatre infantil "Cantant animalades" a càrrec de Centimets teatre. El mateix dia 6 el batle presentà el Projecte d'embelliment del Passeig des Pont i del carrer Pedregaret, que tindrà un cost de 37.000 € finançat pel Consell de Mallorca.

Diumenge dia 8 es va realitzar una prova XI trial Mancor de la Vall, Gran premi Motos Horrach i puntuable pel campionat Balear. Hi va haver un gran ensurt

amb un atropellament a un infant de 7 anys que va quedar ingressat. Li desitjam una ràpida i bona evolució.

ció. Cal destacar la participació dels mancorins Marc Horrach, que quedà primer de la categoria vermella, i Joaquin Martí, que quedà tercer en la categoria verda. Enhorabona a tots els participants.

Dia 9 es varen casar Manuel Alonso Blaya amb Bárbara Ferrá Salom. Rebin l'enhorabona i els nostres desitjos de felicitat.

Dia 10 d'abril l'Ajuntament informa que té un conveni amb l'Ajuntament de Palma, mitjançant el qual, totes les persones empadronats a Mancor poden adquirir la targeta ciutadana de Palma, i així beneficiar-se dels descomptes en els preus de l'EMT (autobusos de la ciutat).

Dia 11 va néixer el nin Iker Gual Rosa, fill d'Ángel i Maria Ángeles. Enhorabona als pares i demés familiars.

Dia 12 la premsa es fa ressò de les obres de millora, fetes per l'Ajuntament en el camp de futbol, obres que s'emmarquen en la programació de millores per a l'any 2018.

Dia 13 la premsa publica un article informant que "la consellera de Bienestar y Derechos Sociales del Consell y presidenta del Instituto Mallorquín de Asuntos Sociales (IMAS), Margalida Puigserver, y la directora insular de Inclusión Social del IMAS, Teresa Vallespir, se han reunido este viernes con distintos ayuntamientos de Mallorca para firmar un convenio con ayudas de 4 millones de euros a familias en situación de riesgo social". El nostre Ajuntament n'és un dels beneficiats.

El diumenge dia 15 d'abril es va fer una excursió Sa Costera. Un dia de sol, agradable per la qual cosa la tornada es va retardar un poc més que l'habitual.

Dia 16 diferents medis informatius destacaren el fet de que a Mancor no hi ha cap oficina bancària.

Dia 18 s'iniciaren les obres d'embelliment del Passeig del Pont i Carrer Pedregaret

Dia 19 va néixer la nina Petra Maria Alorda Alomar, filla d'Onofre i Petra Maria. Enhorabona als pares i familiars.

Dia 20 a la plaça de l'església es va fer el primer acte de Sant Jordi amb el contacontes "*Animalari de la Sort Llarga*", poesia per fer ballar la imaginació de petits i grans a càrrec de Biel Varet. Organitzat per la Xarxa de Biblioteques de Mallorca, amb la col·laboració de l'Ajuntament. (Hi ha informació a l'apartat de la Biblioteca)

El vespre es va fer un acte per celebrar els 30 anys d'aquesta revista, MONTAURA. Se'n varen replegar un exemplar de cada una de les revistes editades, es va fer una projecció i repàs dels inicis i l'evolució. Va concloure la trobada amb una pamboliada.

Dia 21 es va celebrar al Casal de Cultura l'obra de Teatre i Dansa, Lovely, a partir del poemari de n'Antònia Vicens, a càrrec de Mònica Fiol i Maria Rosselló. Organitzat per l'Ajuntament amb el patrocini del Departament de Cultura, Patrimoni i Esports del Consell de Mallorca.

També aquest dia es varen estrenar les portes i vidrieres noves del teatre, a més d'unes petites obres de manteniment.

La premsa va publicar la següent notícia: “Mancor prohíbe los pipís de perros en el mobiliari público y fachadas”

Dia 22 es va fer la caminada solidària a benefici de Debra, Abdem X Fràgil i Huntington, organitzat per l'associació Amunt i Avall. Es va berenar a la plaça de Selva. *Vegeu més informació a l'apartat d'Amunt i Avall.*

A l'arribada es va celebrar, per avançat, el dia de Sant Jordi amb un taller de punts de llibres, taula d'intercanvi de llibres, venda de llibres per part de l'APIMA del CEIP Montaura, venda de coques pro viatge d'estudis del mateix centre i venda de suc de taronges i una sèrie d'objectes per contribuir amb la solidaritat.

Dia 23 es començà a pintar fanals a diferents in-

dreus del poble i les obres al Carrer 2 d'Abril per tal de canviar i millorar les canonades d'aigua potable.

El dijous, dia 26, encara en els actes organitzats per l'ajuntament amb motiu del dia del llibre, varen tenir lloc al teatre una sèrie de representacions a càrrec de la companyia Face 2 face: Labyrinth (per als alumnes del cicle superior), Snowball (per als alumnes del cicle inicial el cicle infantil) del CEIP Montaura. Es va acabar el matí amb el lliurament de premis del V Concurs de relats organitzat pel mateix centre. Enhorabona als guanyadors i guanyadores.

També aquest dia la premsa publicà que “El PP de Mancor de la Vall critica la tala indiscriminada de arbres”.

Dia 27 es va fer una Comissió de festes per decidir quins grups actuaran per Sant Joan. Acte seguit, a les 20 h, es va fer una concentració de protesta per la sentència contra “La Manada” a la plaça de l'Ajuntament baix el lema de “No és abús, és violació”. Unes seixanta persones es concentraren i en mostraren la seva indignació.

Dia 28 ha tengut lloc la prova ciclista Mallorca 312, els corredors travessaren la carretera de Mancor a Inca per anar de Biniamar a Selva. No es va tallar la carretera però de les 10 a les 17 hores hi hagué algunes retencions dels vehicles.

El dia 29 es va tancar el negoci “Sa Canaleta”, a la plaça de Dalt, que des de feia un grapat d'anys venia premsa, productes de papereria, regals, flors, decoració... El negoci de les plantes i les flors seguirà funcionant per encàrrec, i part del negoci de premsa i papereria es passa a la Botiga de Baix. Desitjam salut a qui deixa el negoci i sort i encerts a qui el continua.

MAIG

Dia primer de maig és el dia en què l'Associació Amics de la Tercera Edat celebra la seva tradicional festa de socis. Va haver-hi una missa i després es va fer un aperitiu a la sortida de l'església, que degut a la pluja, es va fer dins l'Ajuntament. Després varen dinar al restaurant Binicomprat.

Dia 4 es va obrir la inscripció pel torneig de tennis Sant Joan 2018. Aquest dia es va publicar "Visto para sentencia el juicio millonario por el derribo del chalet de Biniatzen".

El mateix dia 4 va morir en Toni Jaume Vicens "Reixequet", a l'edat de 71 anys. Donam el condol als seus familiars i amics.

Dinar a Binicomprat

Dia 9, organitzat per l'APIMA del CEIP Montaura, va tenir lloc al teatre, a càrrec de Pepa Horno, la conferència: "Los cinco aprendizajes clave de la educación afectivo sexual".

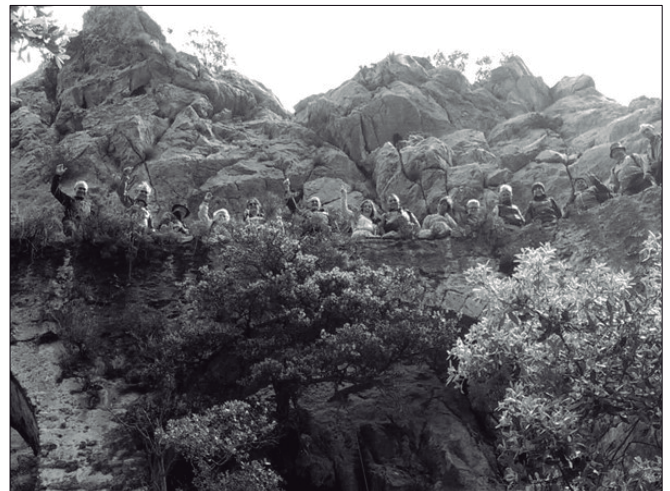
Dijous dia 10 es va dur a terme una jornada oberta per la vacunació, desparasitació i identificació amb xip de mascotes organitzat per la Societat de caçadors.

El dia 12 es va iniciar el I Cicle de Concerts "Música i racons 18" 2018. Aquest dia va tenir lloc el primer dels tres concerts programats, a càrrec del quartet vocal a capella, Aura Veus, en el marc de l'entorn de la Font del nostre poble. Fou un concert dinàmic amb cançons dels gèneres soul, pop, gospel i tradicionals catalanes.

El diumenge dia 13 de maig, seguint la programació de les Excursions Familiars, va tenir lloc l'excursió a sa Canaleta. El bus va acompanyar el grup fins a la font des Noguer, i d'allà, a peu, seguiren cap a la Font des Prat i Canaleta per avall fins a Mancor. El mateix diumenge la premsa es feia ressò de les obres de millora de les xarxes d'aigua del poble i deia "El Ajuntament invierte 87.800 € en mejoras de la red de distribución de agua".

Dia 14 es va obrir la inscripció per participar en el futbol entre Son Amunt i Son Avall. Un sus esperat per tal de començar a organitzar equips femenins i masculins, entrenaments i el dinar de dia 9 de juny.

Dia 18 la Biblioteca es va omplir d'històries amb el contacontes "El viatge del petit príncep", presentat per Emmanuel Danet. *Vegeu l'apartat Biblioteca Municipal.*

Dia 19 es varen casar David Pérez Planas i Maria Cinta Sarroca Soler. Enhorabona i molta felicitat desitjam als nous esposos.

Dia 20 es va celebrar a la parròquia la festa de les primeres comunions.

Dia 22 es va iniciar el termini d'inscripció a la III Cursa, Caminada solidària i pamboli solidari que es farà el divendres 8 de juny. També s'iniciaren les obres al camí de la depuradora que va ocasionar problemes de circulació de vehicles fins a principis del mes de juny.

Dia 23 es va dur a terme la formació No i Punt a càrrec de Noelia López, a la sala d'actes de l'Ajuntament. Per saber com fer front a les agressions sexistes i formar a les persones voluntàries per ser agents i conèixer el Protocol d'actuació que es durà a terme durant les festes de Sant Joan

El dia 24 va començar el Taller "Encantades de la vida", taller d'apoderament i gestió emocional per a dones grans, dirigit per Rosa Mascaró, Educadora social, especialista en educació emocional. Seguiran dues sessions més els dies 30 i 31 de maig. Totes les sessions es feren a la sala d'actes de l'Ajuntament. *Vegeu informació a l'apartat Tallers per a dones.*

Dia 25 va tenir lloc una reunió informativa del programa Estiu amb s'Estel 2018, consistent amb tot un conjunt d'activitats per a infants a partir dels 3 anys d'edat, inclòs escola matinera i menjador. Les inscripcions es poden fer a l'Ajuntament a partir del dia 28 de maig, fins el dia 8 de juny.

El mateix dia al teatre del Casal de Cultura va tenir lloc la representació sota el marc de Teatre Familiar: "Vola, Volentina", a càrrec del grup Centimets Teatre.

També es publicà a premsa "Detienen a una pareja por un presunto robo con fuerza en Mancor de la Vall".

El diumenge, dia 27, va tenir lloc la Diada Solidària, organitzada pes l'associació Amunt i Avall a benefici de Huntington, X Fràgil, Debra, Abdem. Es dugueren a terme diferents activitats: exhibició de motos per Jorge Lorenzo, Zumba (Michele Candela), Tardeo Solidari amb Marga Pocoví, Societat Anònima, Dj'S O& (Dj LINO-JHONNYPUB). Tots els assistents varen donar bon compte d'una saborosa paella i participaren del sorteig de regles. Va acabar la festa amb l'actuació de la Valltukada.

El mateix dia 27 va morir Jaume Gelabert Gelabert als 73 anys. Donam el condol als seus familiars i amics.

JUNY

El divendres, dia 1, es va celebrar a cas Puput el "Tast de cerveses artesanes", amb la col·laboració de l'Ajuntament i Moscart.

Dia 2 al Teatre Municipal del Casal de Cultura, organitzat per l'Ajuntament amb el suport del Departament de Cultura, Patrimoni i Esports del Consell de Mallorca, la Companyia "Arsis produccions" va oferir l'espectacle "Miquetes i cançons".

Dia 3 va morir l'amo en Joan Bonafé Alorda, "Barraqueta", als 93 anys. Rebin el condol els seus familiars.

Dia 5 es va fer donació de sang a la sala de l'Ajuntament. La Fundació Banc de Sang i Teixits de les Illes Balears agraeix, molt sincerament, la col·laboració de totes les persones donants. 24 persones es varen acostar a donar sang, es varen aconseguir 19 donacions i una persona ho va fer per primera vegada. Per cada donació de sang s'asseguren tres transfusions gràcies als hematius, les plaquetes i el plasma. Moltes gràcies!

Dia 6 els usuaris del Centre de dia, acompanyats de voluntàries i familiars, feren la primera excursió amb un autocar adaptat al Palma Aquarium. Una gran experiència. *Vegeu informació a altres pàgines.*

Dia 8 va tenir lloc la III Cursa i Caminada Solidària i pamboli solidari en benefici de les persones amb pell de papallona (DEBRA). Va haver-hi curses infantils, running i caminada.

Dia 9 s'informa de què a partir d'avui la piscina municipal ja està oberta els caps de setmana des de les 11h fins a les 20h. A partir del final de les classes a l'escola, també obrirà entre setmana.

També se celebrà la XXVII Trobada de pintors i pintores. Es va fer l'autenticació de les teles i disposaren tot el dissabte i el matí del diumenge per enllestir la seva obra.

Horabaixa, al camp de Futbol de Turixant, s'han celebrat les competicions de futbol "Son Amunt vs Son Avall". Ambdues aficions i equips, i per separat, ja encalentiren motors als corresponents dinars. El de Son Amunt a la placeta de darrer l'església, i el de Son Avall a la placeta del Pou. Tant el partit femení de futbol com el partit masculí futbol 11 foren guanyats per Son Avall. La festa ha acabat amb el que anomenaren "Tercer temps" amb el DJ LINO.

**SON
AMUNT**

Dones

Homes

**SON
AVALL**

Homes

Dones

Dia 10, al matí a les 12 h al Poliesportiu s'ha celebrat la Final de Tennis Juvenil.

A migdia ha tengut lloc el dinar de la Trobada de pintors.

A la tarda s'ha celebrat la Final de Tennis Individual Absoluta.

Trobada de pintors

Dia 11 a la tarda va tenir lloc la de tennis Dobles Absolut

Més tard, Zumba per a tothom, a càrrec de l'Associació Gent Activa (Michele Candela) al pati del Casal de Cultura.

Dia 13 al pavelló es fa el Torneig de Tennis de Taula, seguit d'una exhibició de natació sincronitzada, a càrrec del Club Esportiu Sincro Inca.

Dia 14 Tarda: Festa infantil a l'escola de tennis, al poliesportiu municipal.

Es dona el sus de les Festes amb una cercavila dels xeremies d'Arrels i posada de banderes.

El Pregó a càrrec de l'Associació Amics de la Tercera Edat dins l'església es va interrompre i es va suspendre el concert de la Coral Antics Blavets de Lluc. Mentre es llegia el pregó, la cantaire de la coral, Magdalena Pizá, va tenir un infart greu i una aturada cardíaca. Gràcies a l'actuació de la regidora Joana Maria Alba i del policia local Bonifaci Inarejos, la cantaire es va recuperar i fou traslladada a un centre hospitalari.

Després va tenir lloc l'apertura de l'exposició de la XXVII Trobada de Pintors de Mancor de la Vall.

Al vespre se celebrà la Gimkana nocturna per a majors de 14 anys, organitzada per Jovent Mancorí a la plaça de l'Ajuntament amb la participació de 10 grups formats per 5 persones cadascun.

el grup Estepes.

Aquest dia 15 es varen casar Carles Juan Sánchez Cardona i Magdalena Reynés Llompart. Enhorabona amb un desig de molta felicitat als nous esposos

Dia 16 a la tarda-vespre es va fer el Passacarers dels cavalls de Menorca, acompanyats per la banda de música i l'espectacle de Valltukada en acabar l'actuació dels cavalls.

Dia 15 a la tarda varen tenir lloc les activitats aquàtiques a la piscina municipal.

El vespre se va celebrar el sopar a la fresca amb la participació d'unes 600 persones. Va amenitzar la vetllada

El vespre a Son Morro va tenir lloc el Concert d'OR (ex Onion Rabbits) i DJ Le Cocq.

Aquest dia hi va haver una taula informativa de la campanya "No Siguis Ase" i es va activar el protocol d'actuació davant les agressions sexuals i sexistes. Un grup de persones actuarem com a agents de prevenció.

Dia 17, el matí, estava prevista la Marxa ciclista mancorina, amb sortida de la plaça de l'Ajuntament i arribada a la piscina municipal, d'uns 5 quilòmetres, organitzada pel Club Ciclista Mancor de la Vall.

La premsa va publicar: "Una edil y un policia salvan a una mujer en Mancor del Valle que sufrió un infarto en un concierto".

A la tarda se celebrà el partit de futbol Veterans CE Montaura – Atlètic Balears.

També, a la mateixa tarda, l'Escola de ball, Festa

Pagesa, va fer una exhibició de balls mallorquins a la plaça de l'Ajuntament.

Dia 18 es recorda que totes les famílies que vulguin participar a la Gimcana familiar tenen per incriure's a l'Ajuntament fins dimarts, a les 15 h.

A la tarda els nins i nines gaudiren d'activitats infantils: jocs populars i tombada d'olles a la plaça de Baix i corregudes de joies al carrer Major, amb la col·laboració del CEIP Montaura.

A la plaça de l'Ajuntament hi va haver una exhibició gimnàstica artística a càrrec del Club Arthemys.

El vespre, en el marc acollidor dels jardins de Son Morro, el pianista resident a Mancor, Stephen Blue, a través de l'anomenat "Concert 1 piano baix les estrelles". Incorporà una peça seva i feta per a l'ocasió.

Aquest mateix dia, al capvespre, durant una de les sortides del Club ciclista de Mancor, un dels seus integrants, Miquel Pol Munar, patí un accident a la carretera de Lluc perdent la vida. La premsa ho resumia: "Fallece un ciclista tras chocar con una cabra y caer por un precipicio de 20 metros en la Serra". Enviam el condol a familiars, amistats i al Club Ciclista Mancor.

Dia 19 el matí, al santuari de Santa Llúcia, se celebrà la cloenda del Curs de Memòria que va comptar amb l'assistència de tots els participants al curs i els usuaris del Centre de dia, cançons, balls i rialles acompanyaren el berenar. *Vegeu informació a altres pàgines.*

La premsa publica "Mancor suspèn el Primer Trofeu de ciclisme en senyal de condol per la mort de Miquel Pol".

L'Ajuntament informa de què els treballadors de l'empresa Melchor Mascaró S.A.U., concessionari del servei de recollida de fems de la Mancomunitat des Raiguer, han convocat una vaga indefinida a partir de les 00.00 h. de dijous 21 de juny. Demà hi ha una nova reunió al TAMIB, entre representants de l'empresa i els representants sindicals, en la que hi participaran membres de la Mancomunitat des Raiguer, per intentar arribar a un acord. En cas que no s'assolís aquest acord, s'establirà un calendari, amb els serveis mínims en la recollida de fems porta a porta, del que vos informarem en cas que no es des convoqui aquesta vaga.

Per la tarda hi va haver una Exposició i espais de joc amb experimentació per a totes les edats al pati del CEIP Montaura.

El vespre amb l'actuació del alumnes del CEIP, es va acomiadar els alumnes que deixen l'escola per anar a seguir els estudis d'ESO a centres d'Inca. Se celebrà el sopar final del curs escolar (escola i escoleta) al carrer Pedregaret. *Vegeu Informació a l'apartat dedicat al CEIP.*

Dia 20 estava prevista la Cursa ciclista a Mancor, organitzada pel Club Ciclista Mancor de la Vall, que fou suspesa en senyal de dol.

L'Ajuntament informa de què al final no hi ha vaga de recollida de fems, per tant es farà com sempre. El vespre se celebrà la Ruta de tapes pels carrers del nostre poble. Hi participaren els bars de cas Puput, can Bernat, el restaurant Maria Salinas, es Forn de la Vall i sa Piscina.

Dia 21 s'informa de que el Consorci Serra de Tramuntana Patrimoni Mundial convoca enguany subvencions per a particulars i entitats sense ànim de lucre, per a la recuperació d'elements etnològics i arquitectònics amb valors patrimonials (qanats, fonts, pous, sínies, marges, albellons,...), i per a la recuperació del paisatge agrícola i el seu entorn i dels espais agrícoles que necessitin d'una especial cura, que estiguin situats dins l'àmbit territorial de la Serra de Tramuntana. Les subvencions que s'atorguen als particulars i entitats sense ànim de lucre no poden superar el límit dels 10.000 euros. El termini per presentar sol·licituds acaba el dimarts 26 de juny.

Seguint amb les festes el dia 21 a la tarda se celebrà la Gimkana familiar, adaptada a famílies amb infants petits, amb la col·laboració de FEIM TRIBU.

El vespre es va posar en escena al teatre a la fresca l'obra "Un matrimoni de Boston", a càrrec d'El somni Produccions, a la plaça de l'Ajuntament.

Dia 22 a la tarda, al Teatre Municipal, va tenir lloc el teatre infantil "La barca de pedra", una obra d'Eixir Teatre.

El vespre se celebrà la XII Moguda Mancorina a la plaça d'Alt, amb les següents actuacions: Madona, En-rockats, Societat Anònima. Havia d'actuar en darrer lloc el grup Whithout String, però per problemes amb la veu del seu cantant no varen poder actuar, posà el punt final Madona de bell nou a damunt l'escenari.

Dia 23 a la tarda, a l'església parroquial es feren les Primeres vespres de Sant Joan i Ofrena Floral al nostre patró.

A continuació va haver-hi una exhibició de balls mallorquins, a la plaça de Baix, a càrrec de l'agrupació Festa Pagesa.

Festa Pagesa, al llarg del mes de juny, ha fet exhibicions de ball a diferents indrets del nostre poble. Gràcies.

Vegeu les pàgines del seu apartat a la revista

El vespre Gran Verbena a la plaça de l'Ajuntament amb l'Orquestra Oasis i l'Orquestra Los Naipes.

Dia 24 Sant Joan Baptista.

El matí, cercavila dels xeremiers per cridar a l'ofici a càrrec de l'associació Arrels.

Ofici solemne en honor del patró sant Joan presidit per Mn Eugeni Rodríguez Adrover, vicari episcopal, amb el ball de l'Oferta a càrrec de l'Agrupació Festa Pagesa.

Seguidament a la plaça Ball dels Cavallets i Batalla Festiva, a càrrec de la Colla de Cavallets de l'associació Arrels. Al final l'Ajuntament va oferir un aperitiu a tots els presents.

La junta local de l'AECC va muntar una taula solidària tant al matí com al capvespre.

Ball de l'Oferta

Ball dels Cavallets

Horabaixa, XLIII Homenatge a la Gent Gran amb la presència dels Gegants de l'associació Arrels. Paraules de les autoritats presents. Miquel Ensenyat, president del Consell de Mallorca, hi fou present. Es va reiniciar la lectura del pregó per part de Biel Llobera com a representant de l'Associació Amics de la tercera Edat. Es va fer el lliurament d'obsequis als majors i Concert a càrrec de la banda de Binissalem.

El vespre es lliuraren els trofeus de les competicions esportives.

També se celebrà el #aquestplaybackmesona 2.0 del grup d'Esplai s'Estel, a la plaça de Dalt.

A mitjanit va tenir lloc el Fi de festa, donant cloenda a les festes patronals

Dia 25 va morir en Toni Ripoll Coll "Toni Blancos" a l'edat de 84 anys. Donam el condol als familiars.

Dia 26 s'inicià el termini per adquirir les entrades per a l'obra Don Quixot del ballet de Moscú que es farà dia 4 d'agost a l'Auditori de Palma.

Dia 28 s'iniciaren les obres per tal de reparar l'enllosat dels carrers centrals del poble que s'ha deteriorat degut al pas dels vehicles.

Dia 30 es casaren als jardins de Massanella, Virgínia Mir Bibiloni amb Joan Jaume Mairata Seguí. Enhorabona als nuvis i familiars.

Joana Maria Alba

L'AJUNTAMENT INFORMA

PLENARIS

Sessió ordinària del ple de l'Ajuntament de Mancor de la Vall de dia 2 de maig de 2018.

1- Elecció dies festius de l'any 2019.

El Batle proposa l'elecció dels dies festius de l'any 2019, essent 24 de juny (Sant Joan) i 14 de novembre (Dijous Bo).

Sotmesa la proposta a votació dels membres del Ple, s'aprova per unanimitat.

2.- Declaració Institucional per instar a la permanència i continuïtat dels Jutjats i jutges de Pau.

El Batle explica el contingut de la Declaració per instar a la permanència i continuïtat dels Jutjats i Jutges de Pau als municipis, donada la negativa repercussió que tendria la seva desaparició.

Sotmesa la Declaració a votació dels membres del Ple, s'aprova per unanimitat.

3.- Proposta al Ple d'afecció a la fi prevista de la Subvenció de la Direcció Insular d'Esports de les actuacions fetes.

El Batle llegeix la proposta de Batlia enviada amb la documentació adjunta en la convocatòria, que és la següent:

«L'Ajuntament de Mancor va ser beneficiari d'una subvenció atorgada per la Direcció General d'Esports en el marc d'un conjunt d'actuacions de foment de l'esport, ajudes al manteniment i millora d'instal·lacions esportives públiques l'any 2017.

Entre els requisits de la convocatòria, s'incloïa l'obligació de, transcorregut el termini d'execució de la primera línia de subvenció, que es procedís a inscriure, mitjançant una nota marginal de la finca on radiquessin aquestes instal·lacions, l'import de la subvenció rebuda i l'obligació de destinar els béns en què hagués recaigut, per fi concret de la subvenció durant un període de 5 anys en el cas de rehabilitació o millora de béns inventariables inscripibles en un registre públic.

De la mateixa forma, les actuacions que no poguessin ser objecte d'inscripció registral, haurien d'afectar-se per fi previst en la subvenció durant un mínim de 2 anys.

Les actuacions que es van dur a terme finançades per aquesta subvenció van ser les següents:

- 1. Substitució finestres vestidors camp de futbol 1.932,03 €*
- 2. Reparació quadre elèctric camp de futbol 7.245,08 €*
- 3. Impermeabilització terrat camp de futbol 1.906,96 €*
- 4. Substitució reixes desguàs camp de futbol (fase 1) 521,75 €*
- 5. Substitució reixes desguàs camp de futbol (fase 2) 3.600,09 €*

6. Adquisició porteries, banquetes camp de futbol 15.961,75 €
7. Instal·lació cable subjecció xarxa camp de futbol 1.500,40 €
8. Substitució aixetes camp de futbol 4.146,6 €
9. Reparació cruïes i pintar parets i baranes del camp de futbol 10.955,34€
10. Substitució portes camp de futbol 2.922,15 €
11. Reparació bomba de reg de la gespa del camp de futbol 644,02 €
12. Substitució bombes depuració piscina municipal 2.997,50 €
13. Instal·lació màquina depuració amb sal piscina municipal 15.276,98 €
14. Bomba, suport dosificador i subquadre instal·lació piscina 7.483,85 €
15. Adquisició desfibril·lador piscina municipal 1.439,90 €
16. Adquisició tatami / matalàs judo pavelló 1.140,30 €
17. Reparació i millora trespols pavelló 19.208,15 €

Ara bé, quan es van iniciar les actuacions per procedir a aquesta inscripció, s'ha detectat que els terrenys on són els edificis municipals consten inscrits al Registre de la Propietat, però no els edificis; per la qual cosa no és viable sol·licitar la inscripció d'aquesta nota marginal.

Després de converses mantingudes amb la Direcció general d'Esports, s'ha conclòs que donat l'alt cost que suposaria procedir a la inscripció d'aquests béns (agrupació de finques, declaració d'obra nova, inscripció...), a més de la demora que això suposaria, seria també viable que es remetés a la Conselleria l'Acord que sobre aquesta matèria adoptés el Ple de la Corporació, respecte de l'afecció d'aquests béns al fi previst en la subvenció.

Com podeu observar, les actuacions dutes a terme amb càrrec a la subvenció, són, estan, per la seva pròpia naturalesa, lligades als edificis i activitats esportives existents; no sent si més no possible destinar-los a una altra fi.

No obstant això, atès que aquesta afecció vindria vinculada amb la naturalesa jurídica d'aquests béns de domini públic, i que el lapse temporal exigít per la convocatòria és superior a la durada pròpia de la legislatura, aquesta Alcaldia entén justificat la submissió al Ple d'aquesta decisió.

Per tot l'anteriorment esmentat, s'eleva la següent:

PROPOSTA

Primer.- Que pel Ple de l'Ajuntament de Mancor s'acordi l'afecció a l'ús i fi prevists a la subvenció atorgada per la Direcció Insular d'Esports de les actuacions fetes amb càrrec a la mateixa per un termini de dos anys des de l'adopció de l'acord, quan siguin no inscriptibles.

Segon.- Que pel Ple de l'Ajuntament de Mancor s'acordi l'afecció a l'ús i fi prevists a la subvenció atorgada per la Direcció Insular d'Esports de les actuacions fetes amb càrrec a la

mateixa per un termini de 5 anys des de l'adopció de l'acord, quan siguin actuacions qualificades com de rehabilitació i millora.

Tercer.- Que es doni trasllat a la Direcció Insular d'Esport del certificat de l'acord que en aquesta matèria s'adopti.»

El Batle pregunta si es necessita algun aclariment complementari a aquesta Proposta o si hi ha algun dubte en relació a la mateixa, al que els membres del Ple contesten negativament.

Sotmesa a votació la proposta, la mateixa s'aprova amb el vot a favor de Més (5) i l'abstenció del grup municipal del Partit Popular (3).

4.- Donar compte al Ple de les Resolucions adoptades per la Batlia.

En compliment del que disposa l'article 42 del Reglament d'Organització, Funcionament i Règim Jurídic de les entitats Locals de 28 de novembre de 1986 (ROF), la Secretària-Interventora dona compte dels Decrets de Batlia dictats des de la Convocatòria de l'anterior Plenari (7 de març de 2018) fins a la celebració del Plenari de 2 de maig de 2018; i que van des del número 51 fins al número 89 de l'any 2018.

Després de la lectura dels mateixos, intervé el Sr. Juan Antonio Ripoll Campaner, per preguntar pel Decret 87/2018, d'inici de procediment d'expropiació forçosa; i concretament sobre si s'ha intentat negociar amb els propietaris afectats per aquest procediment; quina és la ubicació exacta del camí o vial que es pretén executar i si solament cal dur a terme aquesta expropiació forçosa.

El Batle li respon que s'havien mantingut converses amb els propietaris afectats, però que no s'havia aconseguit arribar a un acord amb ells, per la qual cosa solament calia continuar amb l'expropiació per dotar d'aquest accés a la zona d'equipament docent.

Afegeix a més, que és un procediment llarg, detalla els passos a seguir fins a la consignació de preu just, i indica que fins que la Conselleria no iniciï les obres, no s'executaran els terrenys. A això respon el Sr. Ripoll que si ja és segur que la Conselleria efectuarà les obres previstes. En aquest punt intervé la Sra. Joana Maria Alba Mateu, indicant que sí hi ha un compromís ferm de la Conselleria, doncs apareix en el Pla d'Infraestructures que han aprovat, i que el mateix ja està publicat.

Intervé el Sr. Miquel Gallardo per dir que consta reservada al Pressupost de la Conselleria una partida per a les obres de l'escola per executar-les en dos anys d'aproximadament 1,5 milions d'euros, si bé no es recorda de la quantitat exacta.

Intervé de nou el Batle per comentar que havia sol·licitat una cita en el Consell per negociar les condicions en què es duria a terme aquesta actuació, però que encara no s'havia produït.

5.- Precs i Preguntes.

En aquesta sessió, no s'han plantejat precs o preguntes.

ARA HA FET VINT ANYS ...

Del que passà a Mancor durant el segon trimestre de 1998 recordarem:

Que durant la Setmana Santa el temps fou fred i ventós, tant és així que el dia de Pasqua una fina capa de neu blanquejava el puig Major de Massanella, així i tot es pogueren fer els actes religiosos, propis d'aquesta setmana, a l'exterior del temple.

Que dia 23 d'abril visità l'Ajuntament el Conseller de Foment del Govern Balear, Sr. Joan Verger.

Que dia 24 d'abril se celebrà un acte solidari amb el poble saharauí. El mateix dia arribaren a Massanella 24

Insòlita imatge de camells davant les històriques cases de Massanella pel juny de 1998.

camells procedents de les illes Canàries dedicats a excursions turístiques.

Que dia 1 de maig, Festa del Treball, caigué sobre el terme de Mancor una forta calambuixada que tengué àmplia repercussió tant en el diaris com a la ràdio i televisió de Mallorca.

Que dia 2 de maig se celebrà una missa en record del 50è aniversari de la mort del sacerdot mancorí, Mn. Miquel Bonafé Alorda.

Que dia 21 de maig s'inaugurà

l'enllumenat del camp de futbol de Turixant, cosa que permeté celebrar partits nocturns.

Que dia 13 de juny Mancor fou final d'etapa del I Rally de Mallorca, omplint-se la plaça de Dalt de cotxes clàssics.

De les festes patronals podem recordar, entre d'altres, aquests actes: Que D. Ignaci Coll de Massanella, pronuncià el pregó de festes, un concert dedicat als joves amb l'actuació del grup "GOSSOS", una berbena amb els conjunts "CRISTAL", "OK-BANG" i "LOS JAVALOYAS", l'obra teatral "Barrabassades", la revista "Tres continentes", passejada amb els camells de Massanella, passacarrers amb la "REINETA CATALINETA", projecció de la pel·lícula, "FULL MONTY", ofici solemne on assistí de la delegada del Govern, Sra. Catalina Cirer, el XXIV Homenatge als majors amb la presència del president del Govern, Sr. Jaume Matas i una exhibició de la policia muntada de Palma.

Que dia 28 de juny a Bunyola, el mancorí Jaume Solivellas Prats sofrí un greu accident mentre practicava escalada, de la qual es recuperà.

Que el CE MONTAURA salvà la permanència a Preferent, quedant en 18è lloc. L'equip juvenil de 2a regional ocupà el 8è lloc d'entre 12 equips. L'equip infantil de 3a regional quedà el lloc 11è d'entre 13 equips. L'equip d'alevins quedà al 8è lloc d'entre 10 equips.

L'entrevista del trimestre fou feta a Guillem Coll Munar "Sinever".

Els morts del trimestre foren: Dia 14 abril morí a Palma Sor Margalida Martínez, als 87 anys, havia format part de la comunitat de Santa Llúcia. Dia 6 de maig morí a Palma Eduard Rovira Martínez, als 77 anys, espòs de la mancorina Maria Mateu de *can Patró*. Dia 19 de maig morí a Granollers, Jerònima Gelabert, als 63 anys, filla de Miquel de *can Joan d'Inca*. Dia 30 de maig morí a Inca el mancorí Gabriel Fuster Fontanet de *can Rata*, als 63 anys.

Dia 6 juny es casaren a Petra el mancorí Bartomeu Morro Rotger amb Coloma Riera d'aquella vila.

No es registrà cap naixement durant el trimestre.

Gabriel Fiol

(De MONTAURA, núm. 43)

CATALINA MARTÍ FRONTERA de “cas Pollet”

El dia 9 de maig horabaixa acudírem amb en Biel Pocoví a fer l'entrevista del trimestre de Montaura, a ca na Catalina de cas Pollet en el carrer del Bisbe Nadal, conegut a Mancor pel carrer del Bisbe, paral·lel al carrer Nou.

Feia temps que no havia passat per aquell carrer on de petit hi vaig passar moltes hores ja que veïnat de *cas Pollet* hi vivia la meva padrina de *ca na Rotgera*. De veritat que no vaig conèixer la façana de la casa de ca la meva padrina, ha canviat totalment. El carrer està molt hermós, alguns veïnats han posat cossiols davant ca seva.

Na Catalina ja ens esperava, tota amatent. L'acompanyava la seva filla Francisca i la seva neta Paula. Un cop posada a punt l'enregistradora, començarem la conversa.

Catalina, quin any vares néixer?

Vaig néixer dia 6 de febrer de l'any 1935.

Quins eren els noms dels teus pares?

Mun pare nomia Tomeu i mu mare Antònia.

Tots dos eren de Mancor?

No. Mun pare era de Biniamar i mu mare de Mancor.

El malnom de *Pollet* que ve de ton pare o de la part de ta mare?

De sa part de mun pare. A Biniamar i Inca hi ha gent que té aquest malnom.

La família de cas Pollet, els pares i els nou germans

El llinatge Frontera que tenia la teva mare, quina relació tenia amb la família Frontera de Son Serra de Marina?

L'amo en Joan era un cosí de mu mare. També descendien de Mancor.

També sou família dels Solers i ses Soleres?

Sí. Sa mare d'en Toni Soler era germana de mu mare. Per tant amb ell i amb ses Soleres som cosins. L'atra germana de mu mare era sa mare de na Catalina de sa Bodegueta, d'en Guiem i en Joan de Son Collell. Sa tia de sa Bodegueta era bessona amb mu mare.

Quants de germans heu estat?

En Miquel era es major, na Francisca que va ser sa que va morir a s'incendi que hi va haver a Inca a s'Agència Gual, en Joan, en Tomeuet, n'Antònia, en Jordiet —a mu mare no li podien tocar—, en Toni, jo i sa Margalida. Érem quatre dones i cinc homes, en total nou germans. ¡En tenia molta de feina mu mare!

Na Catalina i la seva filla ens mostren una fotografia on hi són tots amb els seus pares. ¡¡¡Un bon ramell!!!

Mun pare era ben fener en tots es sentits —diu na Catalina— a més de tenir al·lots feia molta feina i caçava molts de tords. També va fer feina a sa mina.

Quan mun pare caçava tords, noltros l'esperàvem, cada dia devora es pont des torrent, per veure quants de tords duia. N'agafava molts de tords en lloses. A vegades no podia arribar amb un sac ple a s'esquena. Es meu germà Tomeu anava amb ell a parar ses lloses, li ajudava perquè n'havia de parar moltes. Quan els teníem a ca nostra trabucàvem es sac damunt sa pastera i amb es germans triàvem es més grassets. Noltros passàvem molt de gust i mun pare disfrutava quan mos veia a noltros. Mun pare va passar lo seu entre sa mina i ses lloses, va fer molta feina per pujar sa barquera.

Na Catalina a la seva joventut

Recordes quan començares a anar a escola?

Vaig començar a ca ses monges, érem un bon grupet, entre altres hi havia n'Antònia de can Pastora, sa germana d'en Biel, que és de sa meva edat.

Sempre vaig anar a ca ses monges. Amb sor Irene, sor Pietat i sor Esperança, que era molt polissona. Mos feia preguntes i si no contestàvem bé, mos deia "boba" i rebíem un cop de canya. Hi vaig anar fins molt gran. A lo darrer fèiem lo que dèiem labor.

Recordes quan feres la primera comunió. Qui vos ensenyava la doctrina?

La mos ensenyava D. Miquel Femenia, que era es vicari, es rector ja era molt vell. Llavor feien dues comunions una als set anys i una altra als deu anys, que era sa més solemne. Jo i

es meu germà Toni combregàrem plegats. No feien tanta festa llavor com fan ara. Una bona xocolatada aquí a ca nostra, una bona olla de xocolata i una palangana d'ensaïmades.

Ara, abans de seguir amb altres coses, m'hauries de dir alguns records de mu mare i les seves germanes que vivien al costat de la vostra casa.

Jo era de s'edat de sa teva tia Antònia, un poc més jove. En Jordi era molt amic des teu tio Toni que se va casar i va viure a Campanet.

Jo coneixia tots es de ca na Rotgera. Sa teva padrina i mu mare eren molt amigues. Moltes vegades deien: "Venga, Catalina, que no hem d'anar a cercar aigua? Avui he de cuinar". I amb una bona fosca ja anaven a sa font i duien aquella gerrota plena d'aigua.

Eren temps molt difícils aquells de la postguerra. Ta mare, a l'entrevista que li vaig fer fa molts anys, va contar que un dia amb els al·lots varen ballar la jota dels nets. Ho recordes?

Sí. Un dia, a s'hora de dinar, en Miquel digué a mu mare "Avui què hem de menjar?" Ella digué: "Fills meus, no tenim res per menjar. ¡Calla! Ballarem sa jota des nets. En Miquel amb una guitarra i tots fent voltes per dins sa casa, dasa que venga: "Sa jota des nets, sa jota des nets... —na Catalina ho canta amb

un ritme de ball de bot— *I mu mare va continuar dient: “No sé que heu de menjar, no sé si hi ha una miqueta de pa i menjarem lo que hi hagi”.*

Mu mare tenia es costum de cuinar una olla de faves i una olla de moniatos i deia: “Au! hi ha tot això, heu de menjar faves i un monaïetet”.

Un dia se va escular s’olla de faves i ho va recollir d’en terra, les va fer netes i les mos menjàrem. No podíem tirar res; érem moltes boques a mantenir i pocs recursos. Com ha canviat el món!!

Quan deixares l’escola, començares a fer feina a ca ses Hereves, a brodar?

Sí. Però també a temporades anàvem a collir ametles i garroves.

A brodar érem un bon grup, hi havia sa Pujoleta, sa mare de na Maria de sa botiga, na Catalina de cas Saig, na Catalina Riaia, na Maria Pere, na Margalida Belleta, na Margalida de Santa Llúcia. D’estiu, quan ja no feia sol, sortíem a defora en aquella placeta. Quan brodàvem també cantàvem i mos provàvem, fèiem un bon coro. Sa Pujoleta era molt bona per cantar.

Ses Hereves tenien una finqueta i noltros, d’estiu, quan acabàvem sa feina de brodar, degut a que es dia era molt llarg, anàvem a collir ametles i figues a sa seva finca.

Cada any, d’estiu, fèiem una excursió i anàvem a prendre un bany a la mar.

Ses hereves duïen sa feina de Palma, crec que era de sa barriada de Santa Catalina i quan l’haviem acabada l’entregaven i en duïen de nova.

Guanyàveu molt brodant?

Guanyàvem ben poc i mos havíem de conformar.

Quan eres jove, quines diversions hi havia a Mancor?

Anar per sa plaça i voltar. Quan mos barellàvem amb so novio tornàvem enrere per veure si mos topàriem per fer ses paus.

També anàvem per sa carretera fins a sa figuera grossa que hi havia. D’aquesta manera passàvem es diumenge.

Molts anys anàvem a festa a Biniamar, perquè era a prop. Hi anàvem a peu pes coll de Son Rosselló.

Vares festejar molt de temps?

Un parell d’anys. Mos barallàvem i llavor tornàvem esser amics. En venia un que feia feina, en Colau, duïa sa comptabilitat a s’empresa que teníem, i se va com encaramel·lar amb jo. No me feia gràcia però era molt bon al·lot. No era de Mancor, era d’Inca. Jo només volia veure es meu home.

Quin any vos casàreu?

Mos vàrem casar dia 24 de maig de 1958.

El dia de les seves noccs

Quants de fills heu tengut?

Tres fills i una filla. Es major era en Jaume, que va morir, es segon en Tolo, s'altre en Toni i na Francisca que és sa petita. Tenc tres netes i dos nets. En Jaume va tenir dues nines, en Tolo i en Toni un nin cadascun i na Francisca aquesta nina, na Paula.

Sa filla gran de sa meva nora Tere, na Maite, sempre ha estat com una néta més i l'apreciï molt. I ara ja tenc un rentet, en Lluç, que és s'alegria de la casa, sempre canta i juga pes corral, però sempre em fa passar pena que no caigui i es faci mal.

Acompanyada dels seus tres fills i la seva filla

Supòs que no te fan enfadar molt?

No. A vegades me fan callar, supòs que xerr massa. A na Paula moltes vegades li he de dir que calli, sempre me conta coses.

Heu tengut problemes molt trists i desgràcies a la família. Malgrat tots els problemes, has estat una dona molt forta. Tirares endavant i feres front a la vida amb quatre fills, has estat molt valenta.

Vaig estar molt malament. Vaig tenir unes neuràlgies que pareixia que no era d'aquest món. Mu mare, que encara era jove, me va ajudar molt i també es meus germans, sobretot na Margalida nostra que se'n duia ets al·lots.

Ens podries contar l'accident de la teva germana Francisca amb la seva nineta i el teu germà Toni.

Jo llavor brodava a ca ses Hereves, encara no estava casada. Mu mare era en es Rafals a collir oliva. Mu mare va sentir ses sirenes. En Bernardo va anar a cercar mu mare en es Rafals i li digué: "Madò Polleta hauríeu de davallar perquè na Francisca s'ha romput una cama". Mu mare va dir "han passat desastres, amb aquestes sirenes no hi ha res de cames, ja ho veig jo, ha passat un desastre". Tot d'una va davallar. La dugueren a Inca i va voler anar a s'agència on s'havia pegat foc. Va veure aquell desastre. A jo no m'hi dugueren perquè no ho veiés, només tenia tretze o catorze anys. Na Francisca i sa nina varen morir i en Toni es va cremar molt perquè va voler entrar-hi per salvar na Francisca i sa nineta de dos anys.

A en Toni i na Francisca els varen dur a sa clínica Femenia i en Toni li deia a mu mare: "Na Francisca on és, com està?" Ella acabava de morir i sa nina ja era morta quan se l'endugueren.

Quin caràcter no tenia mu mare? Havia de demostrar a en Toni que na Francisca encara vivia i amagar-li que fos morta.

En Toni també ho va passar molt malament.

Sí. Va haver de prendre de caminar. El teníem aquí —assenyala la casa on som— i li duien uns barrals d'una aigua que escampàvem per ses crosteres que tenia. Dues monges venien i el curaven, sangrava per tot. Li posaven ses manetes davall una capsa perquè no se gratàs. Estava rabiós de mal. Va passar lo seu.

Passem ara a algunes preguntes sobre la societat en els dies que ens ha tocat viure.

La joventut, com la veus avui dia?

Si ara les contes segons quines coses, se'n riuen perquè pensen que mai ha passat lo que les dius, per exemple es problemes de sa falta d'aliments i de moltes comoditats que ara hi ha i noltros no teníem. És tan diferent sa vida d'avui. Per exemple, noltros passejàvem per sa carretera, ja ho provaran ara. Avui van i venen d'un lloc a s'altre i no tenen aturai.

**Foto més recent dels germans, ja només eren set.
Ara ja només n'hi ha cinc de vius**

Així i tot sempre dic que disfrutin. Han agafat

sa vida d'una altra manera i han de disfrutar. Només les dic que vagin alerta an es cotxos. Beven? que beguin un poc. Sa vida els ha estat molt més fàcil, no han sofrit lo que noltros passàrem.

Lo que jo he passat de disguts no voldria que ells ho passassin. Però amb molta força i coratge ho he superat i encara don coratge als altres.

Intervé en Biel Pocoví i diu: "S'altre dia volia quedar en es ball allà a sa plaça".

Sí, allà hi havia un xou, anaven ben xumats. Jo vaig dir a na Jerònia de can Joan d'Inca, bones dues per aquí, anem que no mos tomin. Som molt amigues, ella ja té noranta-dos anys, cada dia ve aquí a passar una bona estona. Menjam una galleteta i bevem un poc de vi dolç.

Sabem que tens un fill que està a Catalunya?

Sí, en Tolo. Està a Vic fa ja tretze anys. Se va casar allà. I és feliç, me conta moltes coses d'allà. Fa feina a una fàbrica de plàstics a Torelló, un poble prop de Vic. Sa fàbrica és d'un cunyat seu. Jo li dic, fer bonda, no venguis amb sa maleta perquè na Maria, sa teva dona, és molt bona nina. ¡Està encantat!

Dels nou germans que éreu, quants han mort i quants en quedau de vius?

En Miquel, na Francisca, en Tomeu i en Toni ja han mort. Encara vivim en Joan, que està a Palma, en Jordi, que viu a Caimari, n'Antònia, na Margalida, que viu a Selva i jo.

Ara te vull contar una anècdota del teu germà Tomeu, que demostra la vivor que tenia. Un bon dia amb el meu tio Toni, anàvem camí de Biniatzent a una finqueta que tenia la meva padrina que li deien Montaura, a la dreta just devora la primera barrera anant a Biniatzent. De camí, quan voltàrem can Nas, just passat la font, vàrem veure en Tomeu que ens anava davant. El tio Toni em digué: "Si el cridam no mos sentirà —era sord i mut— però veuràs que, abans de girar cap a la dreta, es girarà per si qualcú hi ha

darrera". No ho acabava de dir i, efectivament, tot d'una es va girar. Va començar a fer espants de content i ens va esperar. Tenia una vivor natural molt grossa i, a manca de la parla i de ser sord, tenia els altres sentits molt més vius.

Era molt bon al·lot i molt amic des teu tio Toni —diu na Catalina i la seva filla Francisca ho confirma—.

Ara, Catalina, et vull fer dues preguntetes més. Què trobes del teu poble, comparant el que és avui amb el que tu el vares viure de joveneta?

Ara tot ha fet un canvi. Mancor ha canviat molt. Tot es diferent, no hi ha dubte que és millor que abans però això té ses seves avantatges i es seus inconvenients.

Na Catalina davant ca seva el dia de l'entrevista

Participes en els actes de la Tercera edat?

Sí, m'hi trob molt bé. No tenim res més. Als hotels en cap de setmana hi anava i ara no hi vaig. Però a ses altres activitats hi vaig, ho tenc molt a prop. Si puc ballar un ball o dos, ho faig. Som com mu mare, que també era molt bona per ballar i per fer bulla.

Després en Biel fa un seguit de fotografies en el carrer davant ca na Catalina. La seva neta comenta que la padrina s'ha pintat els morros per sortir guapa. Jo li coment a na Francisca a veure si li podem fer un examen a na Paula com els que li fan a l'escola, perquè no ha xerrat molt i s'ha portat molt bé. Na Francisca comenta que el curs qui ve ja ha d'anar a fer ESO a Inca.

Hem passat una estona molt agradable i per mi molt emotiva. Sempre he recordat el temps que jo estava a ca sa padrina amb les meves ties, Catalina i Antònia, just al costat de cas Pollet. Desitjam molts anys a na Catalina i que gaudeixi de veres la vida. Ella, que malgrat les desgràcies i problemes que ha tengut, ha estat una dona forta que ha lluitat de valent i se n'ha sortit.

Jaume Gual Mora

En temps passat al carrer del Bisbe i a molts altres del poble, els veïnats sortien al carrer i seien a la fresca, empatant la xerrada. Aquests veïnats avui ens recorden aquell temps. Al voltant de la taula, rendeixen bon compte del berenar-sopar preparat, fins i tot acompanyat de cava.

Totes les persones fan cara de contents i que s'ho han passat bé.

iiiNo hi ha temps que no torn!!!

PARRÒQUIA DE SANT JOAN BAPTISTA DE MANCOR

La calor comença a pitjar, i a la fi arriba aquest estiu tan desitjat, després d'una primavera fresqueta i, per sort, ben plujosa. Hem passat les festes de Sant Joan, les primeres patronals de la comarca, i l'estiu ja va enfilant les temperatures. De la setmana Santa ençà hi ha hagut tres esdeveniments importants a la nostra Parròquia que ara esmentarem. I, finalment, un anunci.

Les primeres comunions.

Els més de maig hem tingut les primeres comunions: el 20 de maig varen combregar per primer cop Miquel Mateu Reus, Sergi Perelló Coll, Joan Antoni Martorell i Josep Gelabert Busquets. El 2 de juny, festa del Corpus, varen combregar Adrià González Cifre, Emilio Autonell Miralles i Jaume Grimalt Fernández. Les dues celebracions varen anar molt bé, tot i que a la segona, la festa del Corpus va queda bastant deslluïda: la processó massa curta i poc recolliment en el moment de l'exposició del Santíssim; pintura massa coses en un sol dia, i l'ambient de les primeres comunions tal volta no és el més adient per al recolliment. Personalment, enton el meu "mea culpa" de no haver-hi posat més esment en la preparació de la festa. Tal volta haurem de pensar l'any que ve com ho hem de fer, pel corpus: el que facem, facem-ho amb dignitat. En tot, s'ha d'agrair la presència a la celebració dels nins que ja havien combregat el 20 de maig.

Primeres Comunions dia 20 de maig de 2018

Les festes de Sant Joan

Arriben les festes de Sant Joan, amb el pregó a càrrec de l'associació de gent gran de Mancor. Hi va haver un incident mèdic: una component de la coral dels antics blavets, que havia d'oferir un concert, que es va posar malament i vàrem haver de córrer a cercar una ambulància. Va esser providencial la presència de na Joana Maria Alba, que amb els primers auxilis i amb el desfribilitzador, va aconseguir que la festa no acabàs amb una desgràcia. El pregó va quedar interromput, i va quedar aplaçat per fer-lo a l'homenatge de la gent gran del dia de Sant Joan.

La missa de Sant Joan va ser presidida per Mn. Eugeni Rodríguez, Vicari Episcopal per a l'anunci, la celebració i als moviments. En l'homília ens recorda el simbolisme de les estacions naturals de les festes cristianes: El naixement de Sant Joan Baptista al solstici d'estiu, i el naixement de Crist als solstici d'hivern. Crist és el "sol que ve del cel per il·luminar els qui viuen a la fosca" (Lc 1,78-79). Així, amb el simbolisme del sol, Joan Baptista representa el sol que comença a declinar, per deixar pas a Jesús, el sol naixent que, vencedor, començar a imposar-se a les hores de la nit (Cf. Jn 3,30).

Ordenació d'un nou prevere per a la nostra Unitat de Pastoral

Es tracta de Baltasar Morell Fuster, fins ara diaca de la nostra unitat de pastoral. Es va incorporar al nostre equip a partir de la consagració episcopal de Mons. Antoni Vadell; ens canviaven un rector per un seminarista. És que ara, els capellans, ens les envien “pre-cuinats”, perquè els acabem d'enfornar a les nostres parròquies. El 6 de gener era ordenat de diaca (pas previ per al presbiterat) a l'església de Santa Maria la Major d'Inca; i de prevere el mateix dia de Sant Joan, a les 17 h., a la Catedral de Mallorca, de mans de Mons. Sebastià Taltavull. Era ordenat junt amb un altre jove, en Danilo, que està a les parròquies de Pollença i “u” Moll. Transcrivim la crònica publicada a l'agència de notícies del bisbat:

“Més de mil persones, familiars, amics i feligresos de les parròquies on estan desenvolupant la seva tasca, es congregaren al temple major de Mallorca per fer costat al dos nous sacerdots [...] Baltasar Morell Fuster, natural de Palma i de 34 anys, actualment serveix a la Unitat Pastoral de les parròquies d'Inca, Lloseta, Biniamar, Mancor de la Vall, Selva i Caimari. Danilo de Urzeda Pereira va néixer fa 25 anys a Brasil. Actualment serveix a les parròquies de Pollença i Port de Pollença i és formador del Seminari Menor.”

Mn. Baltasar Morell serà el tercer capellà de l'equip, junt amb Mn. Carles i un servidor, al servei de les nostres comunitats.

Un anunci: la celebració dels 175 anys de la inauguració de l'actual església de Mancor.

Finalment, anunciar que el 26 d'agost s'acompleixen 175 anys de la inauguració del temple actual de Sant Joan Baptista. L'anterior església, que estava situada a l'actual plaça de l'Ajuntament, va patir un incendi; a partir d'aquí es va decidir construir un temple nou, l'actual.

En motiu d'aquesta efemèride volem fer una celebració especial d'aquests 175 anys, en torn a la primera setmana de setembre. Si tot va bé contarem amb la presència del Bisbe de Mallorca, Mons. Sebastià Taltavull. Aquest estiu en donarem més informacions.

Vicenç Miró Morey, vicari de Mancor de la Vall

CENTRE DE DIA VISITA AL PALMA AQUARIUM

El passat dia 6 de juny les persones usuàries del Centre de dia han fet la seva primera excursió amb autocar adaptat. Han anat al Palma Aquàrium acompanyades per familiars i voluntàries.

L'Ajuntament ha col·laborat per a què hi poguessin anar i ha valgut la pena! Han vingut molt contents i satisfets.

Es varen fotografiar a l'entrada.

Un cop visitades les instal·lacions gaudiren i donaren bon compte de les viandes que els havien preparat.

DE TOT UN POC ... COSES DE CA NOSTRA

QUI DIES PASSA, ANYS EMPENY

Mes de juliol

El passat 21 de juny entràrem a l'estiu. A l'escola ja s'ha acabat el curs i els infants gaudeixen d'un merescut descans, si bé alguns hauran de recuperar el que no han fet durant el curs. Un cop passades les festes patronals de Sant Joan, arribam al període estival. Sembla que el poble es detura i canvia el seu ritme quotidià.

El juliol és el setè mes de l'any en el calendari gregorià, i té 31 dies. És el mes més calorós de l'any, juntament amb l'agost. No sol ploure gaire, però quan ho fa ho sol fer de valent: *"Trons de juliol treuen el dol"*; *"Pluja de juliol, encén el sol"*. Comencen les menges d'estiu, els trempons a la fresca, les escalivades, i les fruites: melons, síndries, préssecs, albercocs, nesples, cireres, figues, tot un món de gusts i colors per gaudir.

S'atribueixen al juliol algunes creences. Es creu que els nascuts el mes de juliol són llunàtics i gan-

duls. Els que varen néixer en dies parells seran afortunats en el seu matrimoni; mentre que els que ho varen fer en dies senars no tendran gaire sort. És el pitjor mes per als qui pateixen de migranyes i de mals de cap; i, segons sembla, també han de prendre precaucions els que pateixen d'estómac.

A la rondalla d'en Jordi des Racó "Es dotze mesos i dues jaies", la jaia, referint-se al mes de juliol diu: *"Benhaja aquest mes! Es mes de batre i d'omplir de gra ses sitges dins es paiers, i dins es sostres i davall terra: umplen de paia es sostres; i, si no cap davall teulada, fan paiers a defora; uns, llarguers i altres redons, tots amb un capell de ventim de faves perquè, si plou, no s'amari sa paia, allà on es ventim de faves no deixa trespalar s'aigo"*.

Festes

Dia 10 és Sant Cristòfol. És un sant cristià sobre l'origen del qual les distintes tradicions cristianes estan en desacord. És per això que l'any 1969, el papa Pau VI, el va eliminar del santoral romà, però en deixà el culte com a opcional. Cristòfol vol dir *"portador de Crist"*. A principis del s. XX fou adoptat com a patró dels automobilistes i camioners. És el protector dels viatgers.

Dia 16 és la Mare de Déu del Carme. Patrona de la mar i dels pescadors i mariners. Fan festa a molts d'indrets de vorera de mar. Existeixen avui en actiu ordes religiosos carmelites repartits per tot el món, masculins i femenins, i giren entorn d'aquesta figura mariana.

Altres festes del mes són: Santa Margalida (dia 20), Santa Magdalena (dia 22), Sant Jaume (dia 25) i acaba el mes amb les festes patronals dels sants Abdon i Senén a Inca.

Llunes

Quart minvant, dia 6. Lluna nova, dia 13. Quart creixent, dia 19. Lluna plena, dia 27.

Refranys

"Aigo de juliol umpl es cossiòl". "Al juliol, ni dona ni col, però tant col com dona, a tot temps és bona". "En juliol, val més ésser a l'ombra que al sol". "Trons de juliol treuen el dol". "Qui menja figues pel juliol, si es mor és perquè vol". "Pel juliol, sastres allargau les mans, que us atipareu de prunes com els porcs de glans". "Porcells de juliol són beneïts i creixen molt". "Pel juliol les garbes a l'era i els bous al sol". "Si vols una bona col, sembra-la pel juliol".

Mes d'agost

El nom d'aquest mes deriva de l'emperador romà Octavi August. Al calendari romà, l'agost s'anomenava "*sextilis*" –sisè mes– i constava de 29 dies. L'emperador, a qui el mes li era molt propici, li va afegir dos dies per igualar-lo al juliol, consagrat al seu antecessor Juli Cèsar. Aquest és el mes de calor i de secada. Les feines del camp ja estan totes enllestides i ve un període de repòs amb la finalització d'un altre cicle vegetal. És el mes de les festes patronals, de les vetllades fins

altes hores de la nit, dels refrescos, i de les menjues estiuenques. Mallorca sembla una gran festa compartida. És considerat com el més calorós de tots els mesos

A la rondalla "Es dotze mesos i dues jaies", la jaia parla del mes d'agost i diu: *"Benhaga es Gost! Ses saons d'agost són bones p'es garrovers, per ses mates, per ses figueres de moro, que ses figues són malsanes si no han vista aigo. En general tots ets abres sauvatges amen ses saons d'Agost"*.

Festes

Dia 5 és la Mare de Déu de les Neus. Aquesta advocació mariana té un origen llegendari. Va caure una gran nevada essent el mes d'agost i es va dedicar aquest dia a la mare de Déu, baix el nom de les Neus.

Dia 6 és la festa de Sant Salvador. En realitat no és cap sant, sinó que l'Església commemora l'episodi en què Jesús es transfigurà davant d'alguns dels seus deixebles.

Dia 15 és l'Assumpció de Mare de Déu. Es donen diferents noms a aquesta festa: Mare de Déu morta, Mare de Déu del llit o Mare de Déu d'agost. Es commemora que el cos i l'ànima de la Mare de Déu varen ser enduits al cel després d'acabar els seus dies a la terra.

Altres festes són: Dia 10 sant Llorenç. Dia 20 sant Bernat. Dia 24 sant Bartomeu. Dia 28 sant Agustí.

Llunes

Quart minvant, dia 4. Lluna nova, dia 11. Quart creixent, dia 18. Lluna plena, dia 26.

Refranys

"Guardau-vos de la pols de maig i del fang d'agost". "Agost arribat, els porcs tancats". "Agost i verema n'hi ha cada any, uns amb guanys i d'altres amb danys". "Aigo d'agost, a tot posa corc". "Cada cosa pel seu temps, cigales i figues al mes d'agost". "Des de la Mare de Déu d'agost a Sant Miquel no hi ha cap pluja que faci bé". "L'agost és aquí, l'ametlla a collir". "La Mare de Déu d'agost, diada molt senyalada, maduren els albercocs i alguna pruna de frare". "Per l'agost calent, ni vi ni aguardent".

Mes de setembre

És el novè mes de l'any en el calendari gregorià i té 30 dies. El nom li ve d'haver estat el setè mes del primitiu calendari romà. Es creu que és el pitjor mes per a les malalties i que els qui en contrauen durant aquest més són molt greus o mortals.

Les activitats en el nostre poble es desperten de bell nou. A l'escola comencen les classes i la vida diària retorna a la normalitat.

El dia 23 comença l'equinocci de tardor, també conegut com a primavera d'hivern. És un dels dos moments de l'any en què el sol creua l'equador celeste passant de l'hemisferi nord al sud, i la nit i el dia tenen la mateixa durada en tot el món, excepte en els pols. És un temps que convida al recolliment, ja que el dia s'escurça i la nit s'allarga, arriba un ritme més asserenat, lluny dels enrenous estiuencs.

Comença l'estació de les fulles seques i els tons marrons, que acabarà a mitjans desembre amb el solstici d'hivern.

"Es Setembre, m'has dit! —exclama la jaia a la rondalla "Es dotze mesos i dues jaies"— Benhaja es setembre! Ses saons de setembre són molt bones p'ets bestiar perquè neixen herbes i se posa molt de menjar i va molt bé p'ets anyellets primerencs, perquè amb aquella pastura se fan molt bons. No sols això, sinó que amb aqueixes saons sembren civades i xitxeros primerencs".

Festes

Dia 8 és la Nativitat de la Mare de Déu. També dita Mare de Déu de setembre, dels Missatges, o el dia de les marededéus trobades. Aquest dia és festa a Lloseta i a altres llocs.

Dia 10 és Sant Nicolau de Tolentí. Va viure al s. III. Pertanyia a l'orde agustiniana i és conegut com el "Patró de les Santes Ànimes". Una estrofa dels seus goigs diu: *"Sou espill de casta viva / i en amor, un serafí: / llum de santedat complida / Nicolau de Tolentí"*.

Dimecres, dia 12, és el nom de Maria i festa de la Mare de Déu de Lluc.

Dia 21 és sant Mateu. Fou un dels dotze Apòstols i és l'autor d'un dels quatre Evangelis. El va escriure en arameu, la llengua de Jesús, però només en tenim la traducció grega, escrit uns quinze anys després de la mort del Mestre.

El dia 29 es la festa dels arcàngels Miquel, Gabriel i Rafel. Abans només se celebrava sant Miquel els altres tenien altres dies assenyalats.

Llunes

Quart minvant, dia 3. Lluna nova, dia 9. Quart creixent, dia 17. Lluna plena, dia 25.

El diumenge, dia 23 de setembre, el dia 266 de l'any 2018, a les 2 h. 54 m. comença la tardor.

Refranys

"Al maig murta, i al setembre fruita". "Al setembre, no fa cap arruga el ventre". "El setembre s'endu els ponts o eixuga les fonts". "Pel mes de setembre, es talla el que penja". "Pel setembre, el dia du espardenyes". "Al setembre, carabasses". "El setembre és veremador, i es fa vi del bo i millor". "El sol de setembre madura el codonyer". "Raves i espinacs, pel setembre sembrats". "Setembre fruiter, alegre i fester". "Del setembre a la tardor, torna la calor". "El fred de setembre mata l'eruga". "Setembre boirós, graner polsós". "Allò que l'agost madura, el setembre ho assegura".

LA NOSTRA LLENGUA

Refranys populars: *"Tal faràs, tal trobaràs".*

Aquest refrany significa que les males accions solen tenir el seu càstig, més prest o més tard. Té moltes variants formals: *Tal faràs (o diràs), tal cobraràs (o patiràs, o rebràs)*, i també sembla que antigament aquesta dita tenia dues clàusules: *Tal faràs, tal trobaràs i de Déu, no te'n riuràs*. O també: *Fill ets, pare seràs; tal faràs, tal trobaràs*.

Sembla d'origen llatí, el trobam, amb el mateix sentit, en algunes sentències clàssiques llatines, com ara: *"Tal sembraràs, tal colliràs"* de Ciceró a l'obra *"De oratori"*, (anys 106-43 aC). També als evangelis, en aquesta citació de l'evangeli de Lluc: *"Amb la mesura amb què mesureu, sereu mesurats també vosaltres"*. Això explica que hagi arribat a la majoria de llengües romàniques amb el mateix format: en francès, *"Qui ainsi fera, ainsi recevra"*; en castellà, *"Hijo eres, padre seràs, cual hicieres, tal habràs"*.

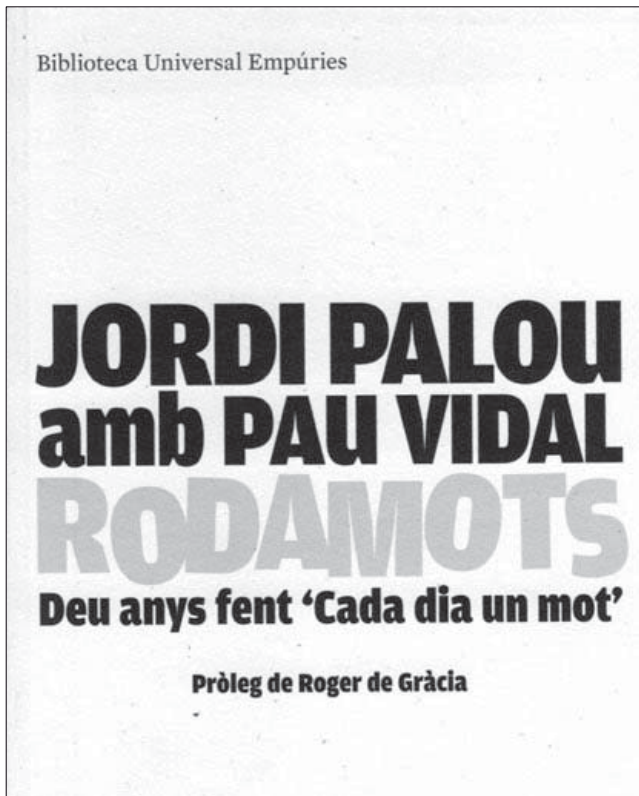
Aquest significat de prevenció o de càstig per les males accions té molta recurrència en el refranyer. *"A cada porc li arriba el seu sant Martí"*; *"Conforme sembrareu, collireu"*; *"El que no vulguis per a tu, no ho vulguis per a ningú"*; *"Qui sembla vents, recull tempestat"*. En castellà *"Donde las dan las toman"*; *"Qui en mal anda mal acaba"*.

Una frase feta: *"Tenir sa pella p'és mànec"*.

Es diu de qualcú que, davant una situació donada, una empresa o un moviment, té tots els recursos necessaris perquè es faci allò que a ell li agrada. Aquesta expressió de vegades és continuada de la manera següent: *"Té la pella pel mànec i fa anar l'oli allà on vol"*.

De pelles, n'hi ha de dues formes: la que es pot agafar per dues anses, amb la qual no tendria sentit aquesta frase feta, i la que s'agafa per un mànec llarg, amb el qual es pot decidir cap a on pot tombar la pella i el líquid o substància que contengui.

La paraula **pella**, escrita i pronunciada així, només es diu a Mallorca. La forma més general és **paella**. Però és curiós que els mallorquins deim **pella** quan ens referim a l'instrument, i en canvi **paella** quan ens referim al menjar fet amb arròs i trossos de verdura, t allades de carn, peix o marisc.

Usos lingüístics:

"Desenvolupar" i "desenrotllar". Desenvolupar és un castellanisme flagrant. Al DCVB figura l'entrada **"Desenrotllar"** (i més vulgar desenvolupar). A l'apartat d'etimologia, diu: *"Del castellà desarrollar. La forma desenrotllar és efecte d'una adaptació al català rotlle i constitueix un castellanisme més dissimulat que la forma desarrollar"*.

Desenvolupar, és probablement un gal·licisme. El DCVB diu *"és un cultisme, introduït dins el català literari del segle XX"*. És un cultisme modern, propi de la llengua literària, o almenys de la modalitat estàndard, i no del llenguatge col·loquial. No el trobareu a les rondalles, ni el sentireu a dir a la gent del camp, ni de les Illes Balears ni de la resta del territori català, i en una conversa corrent resulta artificios. És millor

usar expressions més tradicionals, com **créixer**, **augmentar**, **fer-se gran** o, simplement, **fer-se**: *"Aquest nin ha crescut molt (s'ha fet molt gran) darrerament"*. *"Aquestes plantes, si tenen aigua, es fan en quatre dies"*. *"El turisme va créixer (va augmentar) molt a Mallorca en els anys 60"*.

Jaume Gual Mora

Bibliografia:

CORBERA POU, Jaume. *Nou vocabulari de barbarismes del català de Mallorca*. El Tall editorial. Palma 1993.

MOLL MARQUÈS, Aina. *Línia directa amb la campanya de Normalització Lingüística*, III. Documenta Balear, s.a. Palma 1993.

MARÍN, Carles. *Els refranys i les frases fetes*. Editorial Moll, Palma 2006.

MRTÍNEZ I MIRÓ, Tomàs. *Calendari Llorençí 2009*. Col·lecció Es Pou Vell, Sant Llorenç des Cardassar (Mallorca). Gràfiques Muntaner, Manacor.

PÀMIES, Víctor i PALOU, Jordi. *Els 100 refranys més populars*. Cossetània Edicions, Valls 2002.

DE TU A TU... MARTÍ PERELLÓ VIVES

Tot i que és fill de pare llosetí i de mare pollencina, ell és ben mancorí. Va néixer l'any 1980, germà bessó de na Margalida. La seva passió és el futbol, des de ben petit ha format part de l'alineació del nostre equip local, el Montaura. Els que el coneixen diuen que és senzill, humil i tranquil. Des de fa anys, es dedica a la reparació i al manteniment d'embarcacions nàutiques juntament amb el seu germà.

Una cançó... *El tren de mitjanit*, de Sau. Quan vaig complir els 18 anys em varen regalar un CD que incloïa aquesta cançó. M'entusiasma el missatge que transmet, parla sobre la vida. Diuen que el tren passa una vegada, però pens que en pot passar moltes més.

Una pel·lícula... N'hi ha una que he vist cinc o sis vegades, aquesta és *Gladiator*. El seu protagonista mostra que els doblers no poden comprar mentides, que al final sempre se sap la veritat.

Un llibre... No som gaire llegidor, però en record un que vaig llegir a l'institut que em va impactar: *Mecanoscrit del segon origen*, de Manuel de Pedrolo.

Un color... Verd! Per la muntanya i pel meu equip, el Montaura.

Un animal... El cavall, perquè crec que els cavalls tenen més coneixement que els humans.

Una persona que admires... N'admir dues, que són mon pare i ma mare. Sempre els he admirat. M'han ensenyat a «anar per enmig» i són els pilars de la meva vida.

Un desig... Salut! Si tornes vell i tens salut, va bé. Si no, mala cosa.

Un dia especial... El dia en què em varen fer padrí jove. M'hi han fet dues vegades, però la primera marca. Implica una responsabilitat que és per sempre.

Un nom d'home... Martí, és el meu nom i era el del meu padrí. I si tenia un fill, també li posaria Martí.

Un nom de dona... Diria Marina, perquè som una persona molt vinculada a la mar.

Un defecte... No sé si és un defecte... Quan les coses no van bé, quan m'enfad, rep tothom! Moltes vegades rep qualcú que no hauria de rebre...

Una virtut... La sinceritat. Crec que som molt sincer.

Un lema... En puc esmentar dos: «Ja ho veurem!» o «Més poc és res». Són els dos que sol dir més.

El teu plat preferit... Picada de caragols i dinar de paella. La meva padrina els feia molt bons. I la paella, sens dubte, la de ca nostra. M'agrada molt el menjar casolà, és millor.

Què t'agrada de Mancor? El fet que tothom es coneix, el cercle és petit i sempre tens gent a prop; això et permet fer amistats per sempre.

Què no t'agrada de Mancor? Com diu tothom, les xafadaries, quan la gent vol saber d'un i de l'altre... Ara bé, hi ha poques coses que no m'agraden del meu poble.

Qui t'agradaria que respongués aquest qüestionari? Vull proposar n'Imma Rodríguez, perquè pens que li farà il·lusió. Sempre hem tengut bona relació, tot i que ara cadascú segueix el seu camí. Supòs que en veure que l'he triat entendrà per què ho he fet. A més, darrerament a ca seva no ho han passat gaire bé... Fa estona que no coincidim i és una manera que vegi que encara la tenc en compte.

Pere Perelló Vallori

DESCOBRINT EUROPA

El passat mes d'abril un grup de nou mancorins férem realitat l'experiència primaveral de visitar ciutats emblemàtiques de la vella Europa. El grup surt cada any; aquest viatge, del 16 al 23 d'abril, era el setè consecutiu.

Enguany ens traslladàrem a Rússia on visitàrem les singularíssimes ciutats de Moscou i San Petersburg. Quedàrem corpresos de les esglésies i palaus de l'època imperial-tsarista dels segles XVII i XVIII d'ambdues ciutats i de les grans i magnífiques construccions i obra pública soviètiques de Moscou.

Tomeu Ripoll Pou

**Façana de l'Església
de la Resurrecció
de Crist
(San Petersburg).**

AGRUPACIÓ FESTA PAGESA

Dia 25 de març l'agrupació Festa Pagesa va organitzar, per als membres de l'escola i de l'agrupació, un dinar per presentar i provar el nou equip de so.

Va ser tot un èxit.

Dia 2 d'abril vàrem gaudir d'una ballada popular dins el marc de la pancaritat de Santa Llúcia. Va ser un dia fantàstic.

També anàrem a la residència Nova Edat d'Inca a animar la festa d'aniversari dels nascuts el mes de maig

Dia 10 de juny, vam assistir a la Trobada anual que organitza la Federació de Música i Ball a Porreres juntament amb Estol Porrerenc. Dinàrem de paella i gaudírem d'una ballada popular quasi remullada per la pluja.

Enguany l'Agrupació va decidir fer dues ballades: una dia 19 de juny i una dia 23 de juny, Revetla de Sant Joan. Així els nostres 33 alumnes de l'escola són els protagonistes per un vespre. La vetlada va agradar molt i ho feren beníssim. Des d'aquí volem fer una menció especial a les mestres que cada dilluns, durant els curss, es dediquen, desinteressadament, a ensenyar als nins i nines, elements de la nostra cultura d'avior.

Mostra de l'Escola de Ball
de l'Agrupació Festa Pagesa
dia 19 de Juny de 2018

Mostra de l'Agrupació Festa Pagesa,
dia 23 de juny Revetla de Sant Joan.

Acomiadàrem el curs amb un sopar pels
infants de l'escola de ball i per
l'agrupació

Un curs ple de rialles, jocs, desitjos
i esperances.

Fins el setembre! Que ens trona-
rem reunir tots i totes i gaudir dels
balls, les lletres i les melodies de la
nostra terra.

Bé, aquí es tanca una nova etapa en la qual hem com-
partit grans moments amb en Guillem Ribot. Ens deixa,
no per sempre, la porta de l'Agrupació és oberta per
tu. Gràcies per tot el que has fet per nosaltres i et
desitjam molts èxits amb el teu grup Estepes.

ASSOCIACIÓ AMICS DE LA TERCERA EDAT

Activitats del segon trimestre de 2018

Dia 2 d'abril, dia de la romeria a Santa Lúcia, va tenir lloc la Paella en el Pancaritat. Hi assistiren unes 109 persones.

Els dies 20 a 22 d'abril tenguérem un cap de setaman a l'hotel Cala Gran de Cala d'Or. Assistírem 39 persones.

El dia 1 de maig, com és costum de cada any, tenguérem la Festa Aniversari de l'Associació. Va haver-hi celebració de missa a l'església i dinar al restaurant Binicomprat. Hi fórem presents 178 persones.

El passat 9 de juny férem un sopar d'amics al Casal de Cultura, amb l'assistència de 87 persones.

Com és habitual de cada any, aquest trimestre és el més mogut de l'Associació ja que dins el maig tenim la Diada solidària. Per no perdre el fil i poder contar-vos tot el que hem fet aquests trimestre començarem per....

Després de les festes de Pasqua, i com és tradició, anàrem a Santa Llúcia a fer la paella i nosaltres hem de dir que va ser la millor almanco així ho digueren els que la provaren.

Aquí vos deix un parell de moments d'aquest dia.

Des del primer moment va regnar un bon ambient tal com es veu en aquesta foto.

Com no podia ser d'altra manera
n'Antònia d'es Pujol i
en Bernardí Confit
ens dedicaren un petit concert
Moltes gràcies

CAMINADA SOLIDÀRIA

Dia 22 d'abril férem, amb molt bona participació, la Caminada Solidària, de cada any s'hi apunta més gent .

Sortírem de la plaça de l'Ajuntament a les 9'30 h. El batlle ens va desitjar una bona caminada i un bon dia. Seguidament, amb el sus dels Xeremiers i tot-hom amb la bossa

amb el berenar, aigua i fruita, partírem cap a Selva per berenar tots junts.

Els primers en arribar foren els nins
que tenen bona cama.

Seguits d'aquestes tres senyores
de Mancor.

Un dia amb
família

El batlle de Selva també
ens va obrir les portes del seu poble.

Amb la panxa plena, s'hi va afegir en Miquelet,
i cap a Mancor. Ens esperava la festa del llibre
per acabar amb un fantàstic dia.

MONTAURA

Dia 12 de maig un petit grup ens embarcàrem cap a Eivissa per assistir a la fira medieval. És una fira com una altra que es fa a d'Alt Vila i pels seus voltants. Els firés la fan única, majestuosa, saben conservar els oficis antics. Així com vas visitant la fira, sense adonar-te'n, estàs dins la modernitat .

Dia 27 de maig es l'estrella de la segona edat, dur un gran esforç per tots els voluntaris, per aquest motiu es fan uns quants sopars per donar opinions i propostes.

L'ASSOCIACIÓ VOL APROFITAR AQUEST ESPAI PER DONAR LES GRÀCIES A TOTS I A CADA UN DELS VOLUNTARIS I RENDIR-LOS UN PETIT HOMENATGE

Disculpes
als que
no
surten.
Ara no
tenim
més fotos

Properament
farem un
sopar en be-
nefici de
l'Associació
contra el
càncer

CLOENDA CURS DE MEMÒRIA I PARTICIPANTS CENTRE DE DIA

Un any més ens hem reunit, a Santa Llúcia, per fer la cloenda del Taller de Memòria tots els participants. També s'uniren a l'acte els usuaris del Centre de Dia de Mancor.

Ha estat una jornada molt entranyable. Sabem que mitjançant el foment de les relacions socials es millora el sentiment de benestar emocional, psicològic i de salut en general. Hem compartit cançons, balls, rialles i sobretot un espai on s'han estret vincles entre la gent gran que participa en les activitats de Mancor.

Com cada any el berenar ha anat a càrrec de l'Ajuntament essent na Joana Maria Alba regidora de Benestar Social i Igualtat la representant del consistori, que a més de col·laborar en la diada, ens ha oferit, juntament amb na Maria Antònia, auxiliar de l'Ajuntament, una demostració de ball de bot.

A través d'aquest taller es contribueix a fomentar un envelliment actiu i saludable per millorar la qualitat de vida. Treballam perquè el cervell es torni més àgil i flexible. Exercitam la memòria i adquirim nous coneixements, per preservar, en la mesura de les possibilitats, les funcions cognitives.

Pel que podeu veure és una tasca preventiva que està oberta a totes les persones del poble majors de 60 anys. Ens trobam tots els dimarts, d'octubre a juny, al primer pis de l'Ajuntament en sessions de 60 minuts, on amb ajuda del quadern d'exercicis que cada any ens presenten els tècnics de l'IMAS (Institut Mallorquí d'Afers Socials) del Consell de Mallorca, i feim exercicis de diferent grau de dificultat on treballam diverses funcions cognitives com la memòria, l'expressió verbal, el raonament, la percepció visual entre d'altres. Sense perdre de vista que en l'aplicació d'aquest quadern els principis bàsics d'intervenció són: comprensió, paciència, respecte i flexibilitat. Coses que ens permeten contemplar la individualitat de tots els integrats del grup.

A la foto adjunta de la cloenda d'enguany podeu veure quasi tots els participants a més de Joana Maria Alba, Regidora de Benestar Social i Igualtat, com a representant del consistori, Maria Garcia, Treballadora Social, Cristina Martorell, directora Centre de Dia, Caterina Martorell Martorell, Maria Magdalena Isern Frontera, Joanaina Bestard Suau, auxiliars sociosanitàries i María José de Prada, tècnica encarregada de dur a terme el Taller de memòria.

Molt bon estiu i no oblideu que vos hi esperam!!!

TALLERS PER A DONES

En els mesos d'abril i de maig hem fet dos tallers per a dones, organitzats per l'Ajuntament, dintre del programa de Voluntariat del Àrea Social, coordinat per la regidora Joana Maria Alba i la Treballadora Social, Maria García. Ambdós tallers han estat subvencionats pel Consell de Mallorca a través de "Genèrica Formació".

El primer taller en els dies 5, 10 i 12 d'abril era "Autoestima per dones" i el segon, els dies 24, 30 i 31 de maig, fou sota el títol "Encantades de la vida".

Ens hem trobat un grup de dones de Mancor i alguna d'Inca, a un espai de total confiança i llibertat per expressar aquelles emocions i sentiments que de vegades no tenim oportunitat de treure. L'Educadora Social, Rosa Mascaró, especialista amb educació emocional, ens va dur a través de diferents dinàmiques a obrir el nostre cor. Recordàrem la infantesa, la joventut i parlàrem del moment que estam vivim quasi totes de l'edat madura. Cada una recorda els moments d'alegria

de la infantesa, unes d'un Mancor que vivia arrelat a l'agricultura i s'obria a un món diferent que va portar la indústria. Modistes, sabateres, cuidadores totes elles, a la joventut gaudint del Teleclub, els passejos al voltant del poble i el cinema, que no faltàs cap setmana. Les que vivíem a Palma explicàrem també la infantesa i la joventut, el descobriment de la mar que va ser comú entre unes quantes a sa Ràpita.

També, emperò, varen sortir les pèrdues. Cada una de nosaltres n'hem tingut al llarg de la vida com també situacions de conflicte amb els nostres pares. Al començament, una de les dinàmiques va ser que ens dibuixàssim a nosaltres mateixes i vàrem riure una estona. Cada una va fer el que va poder, la idea era saber com ens veiem i posar en valor tota la nostra vida per així reafirmar l'autoestima.

Ja al segon taller varen seguir amb les emocions i, com ja ens coneixem, el grup va anar molt bé. Com a tasca al final vàrem fer un gran arbre allà on cada una va posar part dels seus sentiments expressats a través de la pintura. Una de nosaltres va pintar un niu amb un ocell. Un símbol molt bonic. L'arbre va representar les nostres vides adultes plenes d'aconteixements. Hem estat mares, treballadores, cuidadores, cuineres, assessores, economistes, infermeres, mestres, psicòlogues, padrines, amants i esposes. En fi, som dones del nostre temps que volem seguir presents a la vida i continuar aprenent i gaudint del món que ens envolta.

ESCOLETA MONTAURA

Abril, maig, juny 2018

Després de les vacances de pasqua es va incorporar amb nosaltres n'Antònia, alguns de vosaltres ja la coneixíeu perquè ja va fer feina a la nostra escola.

Nosaltres hem continuat amb el nostre projecte, a l'aula del petits, els contes i a l'aula dels grans, la granja.

Les famílies s'han engrescat moltíssim i la seva col·laboració ha estat fonamental perquè tot pogués anar envant, per part nostra estam molt agraïdes perquè sense vosaltres no haguéssim pogut treballar cada una de les propostes fetes.

El mes d'abril el destacam per Sant Jordi, hem treballat a les dues aules aquesta història i festivitat i vàrem fer un contacontes comú.

Aprofitant això, vàrem demanar a Viu la Cultura que vengués una contacontes a la nostra escoleta, vàrem tenir el plaer i el gust de veure i escoltar “El Follet Vermellet”, tots units vàrem gaudir d'aquest moment diferent. La conselleria va subvencionar una part i la resta ho pagaren les famílies, de nou, gràcies.

Aquest mes hem tengut dies amb una temperatura bona per aprofitar els moments de patis, fer psico i sortides pel nostre poble.

El mes de maig, com cada any, na Cati de la biblioteca, ens va convidar a anar a la biblioteca juntament amb els nins i nines d'infantil de l'escola a veure una representació de n'ASSUMPTA, amb un conte d'un peixet molt poruguet.

En acabar el conte cada un de nosaltres va penjar un peix al taulell de la biblioteca i després na Cati ens va convidar a berenar tots junts i jugar a la plaça de l'església. Moltíssimes gràcies Cati per les teves propostes i pensar amb nosaltres.

El mes de juny els infants que aquest any acaben l'escoleta per començar una nova etapa a l'escola, varen anar a berenar i compartir pati amb els nins i nines d'infantil del CEIP MONTAURA.

També vàrem fer juntament amb ells, la festa de fi de curs, amb una exposició de fotografies que mostren una miqueta el nostre projecte anual.

La darrera setmana de juny també vàrem organitzar una berenada d'acomiadament dels nostres infants més grans que marxen de l'escoleta amb les seves famílies.

I per acabar, el darrer divendres de juny vàrem fer una sortida a Palma Aquarium amb les famílies, amb aquesta sortida canviem l'àmbit escolar per un més lúdic que convida a conèixer-nos més i compartir bons moments.

Gràcies a l'Ajuntament per proporcionar-nos el mitjà de transport.

ANIVERSARIS

ADRIÀ

NÚRIA

DAIRA

CEIP MONTAURA

3r TRIMESTRE DEL CURS 2017-2018

CEIP MONTAURA

*Visca, visca el mes de juny,
la falç al puny.
Dita la dita que a l'estiu
tota cuca viu
i és ben cert, que a tot arreu
n'hi ha més de deu.
Aranyes i escarabats
fan quasi ramats,
i tot d'altres bestioles*

*que no van mai soles.
Tanmateix, quan és estiu
tot el món somriu
i la gent, rejuvenida,
diu que sí a la vida
que és dolça com una bresca
de la mel més fresca.
Celebrem per Sant Joan
una festa gran.*

*Tots contents entorn del foc
donem l'últim toc
al mes en què salta i balla
tota la xicalla.*

Martí Pol

Amb aquests versos de Martí i Pol encetam estiu i acomiadam curs!

Vos deixam algunes de les imatges dels esdeveniments més representatius d'aquest trimestre:

*I una vegada més, un acomiadament especial als
alumnes de sisè
que el proper curs iniciaran nova etapa a secundària!
I remetent-nos al poema*

*“que el camí us sigui
dolç com una bresca”*

BON ESTIU!!!

BIBLIOTECA MUNICIPAL

11/04/18. Contacontes “Giramón” a càrrec de l’associació Alloure (Fons Mallorquí de Solidaritat i Cooperació)

L’activitat va estar dirigida als nins d’Infantil del CEIP MONTAURA, fèrem dues sessions amb la finalitat que tots poguessin conèixer a na Sunita, n’Esta, n’Uriel i en Brahim a través de na Torta, una sargantana viatgera, que ens presentà als quatre infants de diferents països i continents, i els acompanyà per descobrir les seves activitats quotidianes. A través de diferents objectes, que els nins de l’escola anaren descobrint dins els cubs, varen aprendre com viuen nins i nines com ells d’altres llocs del món.

13/04/18 Club de Lectura “ La casa del silenci” Blanca Busquets

Aquesta és la història de diverses dones i d’algun home. De dones valentes i sensibles, dones apassionades, dones que estimen els homes però que sobretot estimen la música. Aquesta és la història d’un violí que passa de mà en mà, d’un director d’orquestra exiliat que viu entre notes musicals i entre faldilles, de mares absents, de desamors i de venjances, de

guerres que separen, de minyones que mengen xocolata desfeta. Aquesta és la història de *La casa del silenci*, on la música no deixa mai de sonar...

Una història sobre les relacions humanes que té com a escenari la Barcelona de postguerra

i el Berlín actual i amb la banda sonora del Concert per a dos violins *de Bach*.

20/04/18 Contaconte, “ Animalari de Sa Sort Llarga” a càrrec de Biel Varet

Encetàrem la setmana del llibre amb un conte molt especial “*Animalari de sa sort Llarga*”, un llibre de poesia per fer ballar la imaginació de grans i petits.

11/05/2018 Club de lectura Biblioteca - Escola 6è “Mi hermano el genio” de Rodrigo Muñoz Avia.

Gràcies al fil conductor del llibre vàrem poder gaudir de l'actuació de 4 genis de la música del grup de 6è.

14/05/2018 Club de lectura Biblioteca - Escola 5è “Mi hermano el genio” de Rodrigo Muñoz Avia.

El món es divideix en dos tipus de persones: els genis i els altres. Això és el que diu la meua mare. Entre els genis es troba el meu germà. Entre els altres em trobo jo. Això la mare no ho diu així, però jo sé que ho pensa. Jo

també ho pens, la veritat. Em dic Lola, tenc deu anys i m'agrada el futbol.

17/05/2018 Club de lectura Biblioteca - Escola 4t “Candela Y el misterio de la puerta entreabierta” de Reyes Martínez

Ens relata la història de Can-dela, una nina una mica curiosa que un dia decideix descobrir què s'a-maga rere les por-tes d'una casa abandonada.

El que allà troba posaria els pèls de punta a més d'un. Una història d'intriga i aventures on els nins han de resoldre enigmes i endevinalles del tot enginyosa.

18/05/18 Contaconte “ El viatge del Petit Prince” a càrrec d’Emmanuel Danet

Amb la seva curolla de salvar el món dels llibres, Emmanuel Danet ens portà de viatge a través del conte del petit príncep i ho va fer de la mà dels nins assistents que l'ajudaren moltíssim a descobrir aquest clàssic d'Antoine de Saint-Exupéry

24/05/18 Bibliopetits Contacontes “Neda-que-neda”

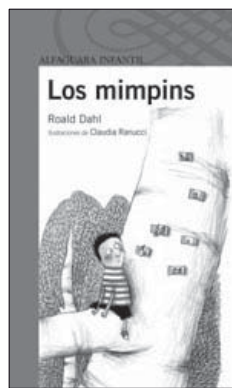
Com cada any compartim un matí de conte i berenada amb els nins de 3 anys de l'escola Montaura i els nins de l'Escoleta Municipal que el curs que ve ja passen a l'escola gran.

La unió fa la força i el peix petit no sempre ha de témer el gros. Neda-que-neda és un conte per abordar la superació de les pors i el valor de la diversitat.

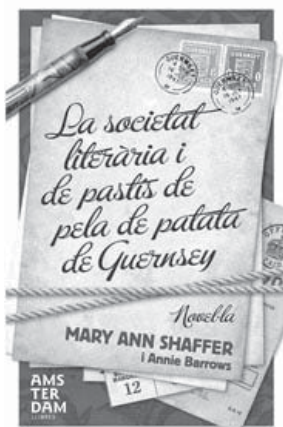
25/05/2018 Club de lectura Biblioteca - Escola 3r “Los Mimpins” Roald Dahl

Dahl ens presenta la història d'uns éssers diminuts, els Mimpins, que viuen aterrits per la presència al bosc d'un monstre “El Gaznatehediondo-abrasotrañas-zampavivientes”. Billy, el protagonista, decideix desobeir a la seva mare i s'escapa de casa per endinsar-se al bosc on descobrirà el Mimpins, amb els quals farà amistat.

25/05/18 Club de lectura “La societat literària i de pastís de pela de patata de Guernsey” Mary Ann Shaffer.

1946, Londres. L'escriptora i columnista Juliet Ashton cerca un tema per a la seva propera novel·la. Per mitjà de la carta d'un habitant de l'illa de Guernsey, entra en contacte amb els membres d'una curiosa societat literària nascuda durant l'ocupació nazi, i decideix desplaçar-se a l'illa per conèixer, de primera mà, els seus singulars habitants i les seves vivències durant la guerra.

31/05/2018 Club de lectura Biblioteca - Escola 2n "Gomes d'esborrar" de Mercè Cairol.

La Marina, té sis anys, cinc amics molt amics, quatre pel·lícules preferides, tres canaris, 2 germans i un gos. Col·lecciona xapes de colors, botons de totes les mides, petxines i molts altres objectes, que guarda en pots de vidre diferents. Però la col·lecció que més s'estima és la de les gomes d'esborrar perquè, amb les gomes, pot esborrar les coses que menys li agraden d'aquest món.

19/06/18 "Habitat Brossa Taller de poesia" a càrrec d'Arquitectives.

L'any 2018 es commemora el 20è aniversari de la mort de Joan Brossa (1919-1998), un poeta per al que no existien distincions de gènere, per a qui allò literari, escènic, visual o objectual formava part d'una mateixa cosa: la poesia.

HABITAR BROSSA pretén acostar els participants al món literari de l'escriptor, tant pel que fa a la seva obra escrita com artística. A partir de la lectura de poemes i de la visualització d'una mostra de la seva poesia visual, els participants exercitaran la seva creativitat i les seves habilitats manuals, plasman-les en forma de *Suites* o *Poemes habitables*.

Sessió amb els alumnes de 5è

Sessió amb els alumnes de 6è

EL RACÓ INFÚS

Reprenem la col·laboració amb la **revista Montaura** que just ara compleix 30 anys dels molts que li queden. He titulat aquest espai com a Racó Infús, un lloc inspirat, on donar a conèixer diversos aspectes dels productes que empram a la cuina quotidianament. Comentarem el nom del fruit, l'origen, les propietats nutritives i per a la salut, i d'altres característiques que presenti. Endavant idò!

Començam tractant **la taronja**, un fruit cítric que proporciona el taronger que és un arbre originari de la Índia, de Vietnam i del sud-est de la Xina. Pertany a la família de les Rutàcies. Aquest fruit, anomenat hespèrides, té la particularitat que la seva polpa està formada per nombroses vesícules plenes de suc.

Els primers tarongers que arribaren al Mediterrani varen ser els de la varietat amarga (*Citrus x aurantium*). Es cultivava com a arbre ornamental i per obtenir fragàncies de les seves flors i dels seus fruits. De l'exercici d'aquestes qüestions pràctiques sorgí anomenar el fruit "hespèrides", recordant a les Mèlides (nimfes dels arbres fruitals) que a la mitologia grega tenien cura d'un gran i meravellós jardí ubicat, segons Estrabó, a Tartessos, al sud de la península Ibèrica. Al segle XVI, del comerç amb i a través de la Índia, permet sembrar les varietats dolces (*Citrus x sinensis*) que avui coneixem, i també la mandarina (*Citrus x reticulata*), desplaçant el cultiu de la varietat amarga.

Per entendre l'etimologia de la paraula **taronja**, acudirem primer a la paraula castellana "*naranja*" per entendre millor l'evolució del seu origen. Prové del sànscrit "*na-rag*" que derivà de "*nari*" i que significa "**fragància**" en llengua tàmil. La paraula juntament amb el fruit arribaren lentament a occident, al Mediterrani i a Europa, per això en persa es deia "*nàrensh*", a l'àrab "*naranj*" (l'arbre) i "*naranjah*" "el fruit, derivant al castellà "*naranja*". Al ser difós a altres indrets tengué un curiós procés: en català canvia la "n" i la segona "a" per una "t" i una "o" respectivament (**ta-ronja**), el portuguès canvia la "n" per una "l" (**laranja**), a l'italià perd la "n" i afegeix una "i" (**arancia**), mentre que els francesos el relacionen amb el lexema "or" igual que havien fet els romans abans "*aurum*" i el resultat és "orange" i "*aurantium*" respectivament.

Un grup de taronges navel, on es veu perfectament el llombrígol o melic que forma la taronja

Cristòbal Colom en el segon viatge (1493) introduí les taronges i les llimones a Haití i al Carib. Des d'aquests punts, l'explorador Juan Ponce de León els porta l'any 1513 a Florida. A Califòrnia va ser l'ordre franciscana que plantà tarongers quan formalitzava el Camí Reial de Califòrnia a la segona meitat del segle XVIII. Arribà a Hawaii el 1792.

El taronger és un arbre que s'adapta molt bé al clima temperat. Tan és així que moltes varietats sorgeixen dels canvis que experimenta l'arbre a cada lloc concret, sobre tot si hi ha arbres de diferent classe perquè les abelles van creuant la pol·linització.

Podríem dir que existeixen quatre tipus bàsics de taronja dolça, però amb diferents varietats de cadascun. Així:

La taronja "navel" o "llombrígol", és una singular mutació que va ocórrer a un monestir de Brasil l'any 1820. La mutació s'ha produït a la base del fruit on es desenvolupa una segona taronja, petita i atrofia-

da, que li dona l'aspecte de llombrígol, melic o guixa. D'aquesta varietat, identificada en termes comercials amb la paraula anglesa "navel", n'han derivat altres com la "navelina", híbrid de pell fàcil de pelar i la "navel late" o navel tardana, que es recollida quan acaba la producció de la primera.

La taronja València, en anglès "València late", és una taronja de les varietats blanques (anomenada així perquè el seu color no és tan intens com les anteriors), molt emprada pel suc. Malgrat el seu nom, no té res a veure amb la Comunitat Valenciana (encara que sigui la que més cultiva juntament amb la navel i la navelina).

La taronja Salustiana, és una varietat de la taronja navel que va fer una mutació espontània a la província de València. El fruit té un color vermellós, lleugerament xata, de pell prima i que dona molt de suc.

La taronja Cadenera, grossa, de forma esfèrica i molt dolça. La seva procedència és de l'horta (vega) de Palma del Río, Córdoba.

La taronja de sang o sanguínia, que dona un suc de color borgonya i que és molt emprada en l'elaboració de melmelades. La varietat "llombrígol escarlata" és mutació diploide semblant a la taronja navel.

Per acabar aquesta relació de les diferents castes de taronges, no hem de deixar de banda **la taronja pèrsica** cultivada extensament a tota Europa des del segle XI, però es amarga.

De la seva composició nutritiva destaca el seu escàs valor energètic i l'alta riquesa de vitamina C, àcid fòlic i minerals com el potassi, el magnesi i el calci. Aquest darrer es molt poc absorbit per l'organisme humà. Té a més quantitats apreciables de beta-carotè, responsable del color del fruit i que té propietats antioxidants; àcid màlic, oxàlic, tartàric i cítric (aquest darrer potencia l'acció de la vitamina C). La quantitat de la fibra és apreciable i es troba en la part blanca, entre la polpa i la pell, fet que afavoreix

el trànsit intestinal si es consumida. O dit d'altra manera: la vitamina C intervé en la formació de col·lagen, ossos i dents, glòbuls vermells i afavoreix l'absorció del ferro dels aliments i la resistència a les infeccions. La provitamina A o beta-carotè es transforma en vitamina A en la mesura que el cos la necessita, essent essencial per la vista, el bon estat de la pell, el cabell, les mucoses, els ossos i el bon funcionament del sistema immunològic. L'àcid fòlic intervé en la producció de glòbuls vermells i blancs de la sang i en la formació d'anticossos del sistema immunitari. El potassi és un mineral necessari per a la transmissió i generació de l'impuls nerviós i de l'activitat muscular normal. El magnesi es relaciona amb el funcionament dels budells, dels nervis y dels músculs, forma part dels ossos i dents, millora la immunitat i té un suau efecte laxant. Els àcids màlic i cítric tenen una acció desinfectant i alcalinitzant de l'orina.

Les taronges són una riquesa natural a l'abast de tothom. Mengem taronges!!!!

Fins el pròxim número!!

Domingo Llull

RACÓ DE CUINA

LLONGUET

Sabies que s'anomena llonguets als residents a Palma? El malnom fa referència a un panet ovalat, de molla blana i crosta rugosa. El llonguet ha servit de berenar a moltes generacions i encara el podem trobar a forns i bars de Ciutat, però també és present a alguns pobles, on l'anomenen panet francès. Un peculiar solc o grenya a la seva part superior el fa inconfusible: s'aconsegueix fent un tall longitudinal a les peces abans d'entrar al forn perquè s'obrin durant la cocció.

500 g de farina de força

300 g d'aigua

10 g de llevat de forner

9 g de sal

Pastau els ingredients fins aconseguir una massa elàstica però consistent

Estirau la massa formant un rectangle i plegau-la pel seu costat llarg

Deixau-la reposar 15 minuts damunt la taula

Donau-li un altre plec aquest pic unint en el centre els costats esquerre i dret

Deixau-la reposar novament 15 minuts

Damunt la taula, lleugerament mullada amb aigua, estirau la massa i enrodillau-la des de fora cap a nosaltres, donant una certa tensió a la massa, fins formar una barra, més o menys gruixada segons la mida desitjada per a les peces

Deixau-la reposar uns 10 minuts

Estirau aquest cilindre un poc pels extrems i col·locau-lo recte damunt la taula

Tallau llesques de massa d'uns dos dits de gruixa, que quedaran amb una forma oblonga

Col·locau els panets damunt un pedaç enfarinat, en fileres separades entre ells amb l'ajuda d'un poc de tela, i deixau-los reposar 1 hora a un lloc càlid o fins que hagin doblat el seu volum

Delicadament col·locau les peces a les safates de forn, sobre un full de paper

Feis un tall poc profund al llarg de la peça

Covau per 20 minuts a uns 230°C, en forn sense vapor

Recepta inclosa en el llibre *Mallorca al forn: pans i dolços tradicionals*. Margalida Castells i Lluïsa Calafat (textos), Mar Oliver (il·lustracions). Souvenir Edicions, 2016

Margalida Castell Valdivielso

E S P O R T S

Final de temporada del CE MONTAURA

El divendres, dia 1 de juny, el CE MONTAURA va realitzar el sopar anual de final de temporada, amb una gran assistència de públic. Gairebé unes 400 persones varen poder gaudir del bon ambient que ha creat aquesta nova directiva, anys passats els assistents no arribaven a les 200 persones.

d'Amateur-A, equip que aquesta temporada ha competit a Primera Regional, quedant classificat a mitat de la taula, i amb unes sensacions molt bones cara a l'any vinent.

Un cop finalitzat els agraïments, el club va tenir un petit detall, com és habitual, amb tots els jugadors. Els més petits, els de l'escoleta, reberen un detall que segur guardaran amb molt de record i estima, per aquesta la seva primera temporada en el club. Cadascuna de les demés categories va anar passant entre tots els assistents i els directius les feren entrega del seus corresponents detalls.

Al final del sopar, com ja és habitual, el nou president, Monse Fontanet, va tenir unes paraules d'agraïment en general, tant als assistents, com a tots els jugadors, entrenadors, delegats etc. per la bona temporada realitzada. Després va donar la paraula al coordinador, don Julián Suau, que amb aquesta és la seva desena temporada al club com a coordinador i com a entrenador del primer equip

Sincerament va ser una nit molt agradable i amb un ambient preciós, com va ressaltar el president.

El CE MONTAURA és una gran família. Encara que les nostres instal·lacions no estiguin a l'altura de les de grans clubs propers a nosaltres, el bon ambient i la felicitat i l'entrega, que demostren els jugadors és meravellós.

Monse Fontanet

POT SER VERITAT...

La mentida en la infància

Conta una llegenda que, quan George Washington era menut, el seu pare va plantar un cirerer i l'estimava molt. Un dia, George tallava branques molt a prop del petit arbre i, pendent només de la seva destralt nova, va rompre el fruiter. Quan va arribar la nit, el seu pare va anar a veure el cirerer, amb la mala sort que l'arbre era a terra. Molest, va tornar a casa i va demanar al seu fill si sabia qui havia tallat el seu arbre; George, a pesar de la por i que se sentia avergonyit pel que havia fet, li va contar la veritat. El senyor Washington li va dir: *"Em sap greu haver perdut el cirerer, però m'alegra que hagi tingut el valor de dir la veritat. Preferesc que siguis franc i valent a tenir un hort sencer amb els millors arbres"*.

En aquesta ocasió, George va contar la veritat, però davant aquestes situacions, aquesta resposta no sol ser la més comuna. Menteixen els infants?

Quan érem nins els majors ens deien que si dèiem mentides tendríem el nas llarg com el d'en Pinotxo.

En la bibliografia, hi ha diferents classificacions de la mentida, però les més destacades podrien ser les següents:

Pseudomentides: són producte de l'espontaneïtat dels infants quan encara no tenen una intencionalitat d'enganyar.

Fantàstiques: basades en la fantasia o bé per falta d'estimulació, a causa de l'avorriment, o per fugir de situacions desagradables.

Imitatives: a partir de l'observació dels comportaments dels altres.

Defensives: per alliberar-se de situacions que els resulten complicades o desagradables, per haver desobeït regles o normes i evitar ser castigats.

Per cridar l'atenció: perquè veuen una indiferència per part dels altres i abans prefereixen mentir que ser ignorats, malgrat que això suposi un càstig.

Venjatives: utilitzades per fer enfadar els pares o perquè creuen que han patit alguna situació injusta, com per exemple no haver pogut arribar prest a casa per veure uns dibuixos animats.

Compensadores: per aconseguir elogis i alabances, inventen històries en què han triomfat o atribueixen a la família aspectes com riquesa, fama, etc.

Antagonistes: es neguen a fer allò que se'ls demana inventant alguna excusa per evitar complir o per provocar l'altra persona.

Utilitàries: per aconseguir un benefici, avantatge o evitar una molèstia.

Escolars: omissió dels deures o de les qualificacions dels exàmens, falsificació de notes.

Les mentides patològiques: són les mentides que no suposen cap tipus de finalitat ni avantatge, i es fan servir d'una manera desmesurada.

IMATGES D'AHIR

Primeres Comunions, any 1965

Aquestes imatges de les comunions d'antany no s'apareixen en res a les d'avui. A les fotos no tots han pogut sortir, cosa que ens sap greu. Combregaven tots el mateix dia els nins i les nines. L'església estava ben adornada ja que la diada s'ho mereixia. Els nins a una costat i les nines a l'altre, acompanyats dels seus pares.

Eren pocs els que solien fer grans festes com les d'avui. Una ensaïmada amb xocolata i els convidats eren els familiars de més a prop.

Els noms dels nins i nines que surten a la foto són: Els nins, el primer en Joan Pou, *Caliver*, en Jordi Darder de *Son Lluc*, en Joan Martorell de *sa Botiga Nova*, en Ramon Arrom de *can Ramon*. El mateix dia també va combregar en Vicenç Frontera de *ca na Mirall*, que no surt a la foto. Les dues nines són: la primera, na Pola Coll de *cas Sinever*, na Francisca Moranta de *can Juanito*. També va combregar una altra nina que no surt a la foto, n'Antònia Morro *Mariera*.

Abans solien fer dues comunions, la primera als 7 anys i la segona als 10. El dia del Corpus, fins fa pocs anys, es feia una processó per tot el poble, en la qual els nins i nines, que havien fet la primera comunió, es tornaven vestir. Les nines solien dur una panera plana de pètals de flors i així com anava passant la custòdia, les escampaven i les tiraven. Els carrers estaven ben adornats, plens de ramellers, i domassos a les finestres de les cases.

Fotos propietat de Margalida Darder i Pola Coll, arreglades per Eduardo Rovira

Comentaris: Gabriel Pocoví Pou, Pastora

IMATGES D'AHIR

Més o manco devers l'any 1954

Hem resulta difícil poder fer un comentari quan no sabem amb exactitud l'any en què es va fer la foto, com tampoc el motiu de fer-la. Només podem deduir que fou feta a Santa Llúcia, concretament dins la clastra on hi ha la cisterna.

No sabem si seria el dia de la Romeria, després de Pasqua, o amb motiu d'un altre esdeveniment, com el dia de la festa de Santa Llúcia, el 13 de desembre o bé amb motiu de celebrar alguna trobada familiar. Sí que es poden identificar les persones que formen la parella dels balladors.

No hi ha dubte que el nin, que du una corbata i calçons bombatxos, és en Jaume Martorell *Rata*, l'actual president de l'Associació d'Amics de la Tercera Edat de Mancor. No hi ha dubte que en Jaume ve de nissaga de balladors, el seu pare, junt amb altres mancorins i mancorines, ja guanyaren un premi celebrat a Palma fa molts d'anys.

La nina que balla amb ell, és na Paca Martorell de *can Cabil·la*. Es veu que

tenen molt bon aire de balladors i que se'n desferen molt bé.

Foto propietat de Jaume Martorell, *Rata*

Comentaris: Gabriel Pocoví Pou, *Pastora*

PER RECORDAR

Final ball de saló - 28 de maig - 2000

Durant uns anys els amics de la 3a Edat, cada divendres, anàvem a divertir-nos. Aprendre de ballar era el que menys interessava, ja que molts del que hi anaven en sabien més que els monitors. El que era molt important per nosaltres era reunir-nos per passar una vetllada el millor possible, fer una bona rialla ben fresca i de tant en tant, acaba l'assaig amb un bon sopar.

En acabar el curs tots els grups de Mallorca, que fèiem aquesta activitat subvencionada pel Consell de Mallorca, ens reuníem per fer la final al lloc que ens indicaven, a algun Poliesportiu de qualche poble, al Poliesportiu Municipal de Palma, a la Plaça de Toros de Palma, i altres indrets.

A la foto es recull un final d'aquesta activitat. Aquesta

vegada es va fer a la plaça de Toros de Palma. Ballàrem un un pasdoble i quedarem molt bé. Es va fer realitat el que deim els mancorins *"Mancor sempre ha tengut molts bons balladors i balladores"*.

Fotos i comentaris: Gabriel Pocoví Pou: "Pastora"